

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s.

Studijní program: N0413A050001 Ekonomika a management

Studijní obor/specializace: Specializace Mezinárodní marketing

**Americko-čínská obchodní válka
a její význam pro mezinárodní obchod**

Diplomová práce

Laura PORUBCOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Emil Velinov, Ph.D.

ŠKODA AUTO Vysoká škola

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Bc. Laura Porubcová, BBA**

Studijní program: **Ekonomika a management**

Specializace: **Mezinárodní marketing**

Název tématu: **Americko-čínská obchodní válka a její význam pro mezinárodní obchod**

Cíl: Cílem práce je zkoumání aktuální mezinárodní obchodní války mezi USA a Čínou, její dopady, a celé řady faktorů, které se vyvíjely po desetiletí a vyústily v konflikt. Závěrečná práce je především zaměřena na dopady a ovlivnění ekonomik ASEAN států (Sdružení národů jihovýchodní Asie). Jsou zde analyzovány okolnosti vzniku konfliktu, aktuální vývoj a doporučena opatření, která by minimalizovala negativní dopady jak pro USA, tak i pro Čínu a také pro třetí stranu, která je nepřímo zapojena, jelikož obchodní vztahy mezi Spojenými státy a Čínou jsou pro celkový mezinárodní obchod a ekonomickou prosperitu velmi důležité.

Rámcový obsah:

1. ADHARIANI, Desi. The influence of the ASEAN economic community on the future of the management accounting profession. *Meditari Accountancy Research*, 2020.
2. EVANS, Olaniyi, et al. The effects of US-China trade war and Trumponomics. In: *Forum Scientiae Oeconomia*. Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB, 2019. p. 47-55.
3. NIDHIPRABHA, Bhanupong. Impacts of the US–China Trade War on ASEAN: Case of Thailand. *Asian Economic Papers*, 2019, 18.3: 166-188.
4. ŠTĚRBOVÁ, Ludmila. Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století. Praha: Grada, 2013. Expert (Grada). ISBN 978-80-247-4694-4.
5. ZADRAŽILOVÁ, Dana. Mezinárodní management. Vydání 3. přepracované. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2017. ISBN 978-80-245-2219-7.

Rozsah práce: 55 – 65 stran

Datum zadání diplomové práce: únor 2021

Termín odevzdání diplomové práce: leden 2022

L. S.

Elektronicky schváleno dne 4. 5. 2021

Bc. Laura Porubcová, BBA
Autorka práce

Elektronicky schváleno dne 4. 5. 2021

Mgr. Emil Velinov, Ph.D.
Vedoucí práce

Elektronicky schváleno dne 4. 5. 2021

doc. Ing. Pavel Štrach, Ph.D. et Ph.D.
Garant studijní specializace

Elektronicky schváleno dne 5. 5. 2021

doc. Ing. Pavel Mertlík, CSc.
Rektor ŠAVŠ

Prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně a použité zdroje uvádím v seznamu literatury. Prohlašuji, že jsem se při vypracování řídila vnitřním předpisem ŠKODA AUTO VYSOKÉ ŠKOLY o.p.s. (dále jen ŠAVŠ) směrnicí OS.17.10 Vypracování závěrečné práce.

Jsem si vědoma, že se na tuto závěrečnou práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, že se jedná ve smyslu § 60 o školní dílo a že podle § 35 odst. 3 je ŠAVŠ oprávněna mou práci využít k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna podle § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Beru na vědomí, že ŠAVŠ má právo na uzavření licenční smlouvy k této práci za obvyklých podmínek. Užiji-li tuto práci, nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, mám povinnost o této skutečnosti informovat ŠAVŠ. V takovém případě má ŠAVŠ právo ode mě požadovat příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to až do jejich skutečné výše.

V Praze dne 1. září 2021

Jsem velmi vděčná, že právě Mgr. Emil Velinov, Ph.D. a doc. Ing. Pavel Štrach, Ph.D. et Ph.D. mi pomohli při tvorbě diplomové práce a za odborné vedení, poskytování rad a akademických podkladů jim tímto děkuji.

Úvod	8
1 Teoretická část	10
1.1 Mezinárodní obchod a hlavní ekonomické proudy	10
1.2 Mezinárodní smlouvy a dohody	13
1.3 Vzestup Číny ve 2. polovině 20. století.....	14
1.4 Vztahy USA a Číny za vlády B. Obamy	15
1.5 Vztahy USA a Číny za vlády D. Trumpa.....	17
1.6 Vztahy USA a Číny za vlády J. Bidena	21
2 Problematika regionalizace.....	23
2.1 Význam regionalizace ASEAN.....	24
2.2 Vliv čínských přímých zahraničních investic pro ASEAN.....	24
2.3 Vztahy ASEAN a Číny	25
2.4 Vztahy ASEAN a USA	26
2.5 Vliv obchodní války na ASEAN.....	27
2.6 Transpacifické partnerství.....	28
2.7 Nová Hedvábná stezka (<i>Belt and Road Initiative</i>)	29
2.8 Význam regionalizace a ekonomického partnerství.....	30
2.9 Dohoda RCEP	31
3 Popis ekonomik ve vybraných ASEAN státech	33
3.1 Thajsko	34
3.2 Singapur.....	36
3.3 Malajsie.....	37
3.4 Indonésie	38
3.5 Filipíny.....	40
3.6 Vietnam.....	42
3.7 Čínská lidová republika.....	44

3.8	Spojené státy americké.....	45
3.9	Statistiky obchodní bilance a obchodních partnerů ASEANu	46
4	Analytická část.....	52
4.1	Případ Huawei	52
4.2	Vojenská hrozba pro Spojené státy	53
4.3	Dopady a důsledky americko-čínské obchodní války na ASEAN státy ..	55
4.4	Predikce do budoucna	56
4.5	Návrh možných opatření v americko-čínské obchodní válce.....	59
	Závěr	62
	Seznam literatury	66
	Seznam obrázků a tabulek.....	75
	Seznam tabulek.....	75
	Seznam příloh	77

Seznam použitých zkratk a symbolů

AIIB	Asijská investiční banka pro infrastrukturu
ACFTA	ASEAN-Čína Zóna volného obchodu
ASEAN	Integrace zemí jihovýchodní Asie
BIT	Bilaterální investiční smlouva
CFIUS	Výbor pro zahraniční investice ve Spojených státech
ČKS	Čínská komunistická strana
ČLR	Čínská lidová republika
EU	Evropská unie
FDI	Přímé zahraniční investice
FTA	Dohoda o volném obchodu
G7	Skupina G7 Sdružení ekonomicky nejvyspělejších států světa
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu
NHS	Nová Hedvábná stezka
OB	Obchodní bilance
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
RCEP	Regionální komplexní ekonomické partnerství
RMB	Čínský jüan
USA	Spojené státy americké
USD	Americký dolar
VFA	Visiting Forces Agreement
WTO	Světová obchodní organizace
USTR	Úřad obchodního představitele USA

Úvod

Tato práce pojednává o mezinárodním obchodě, a významu americko-čínské obchodní války v ASEAN regionu (Integrace zemí jihovýchodní Asie). Je rozdělena do 4 hlavních částí, a to Teoretická část, samostatně region ASEAN, následuje pohled na ekonomickou situaci v ASEAN regionu a také podrobná analýza vybraných a nejdůležitějších ekonomik v ASEAN regionu, konkrétně Thajsko, Singapur, Malajsie, Indonésie, Filipíny a Vietnam. Poslední Analytická část se již výlučně, konkrétně a detailně zabývá výzkumnými otázkami, které byly stanoveny. Je zde například zmíněn čínský technologický gigant Huawei, hrozby, které vyplývají z americko-čínské obchodní války pro Spojené státy, predikce do budoucna, a možná opatření, která je možné zavést a aplikovat, pro uklidnění situace a zmírnění konfliktu mezi těmito dvěma ekonomickými velmocemi. V samotném závěru práce je také vytvořena časová osa, která chronologicky popisuje významné události tohoto konfliktu a jejich vyostření. Zde je možné sledovat začátek a stupňující se agresivitu amerického prezidenta Donalda Trumpa a také odvetné operace ze strany Číny.

Hlavní myšlenka práce je z ekonomického pohledu, nikoli politického. Ekonomická situace jednak Spojených států a Číny, a následně také jednotlivých států ASEAN. Politická situace se pouze okrajově dotýká a dotváří smysl a význam práce, a v žádném případě není hlavním tématem.

Byly stanoveny dvě hlavní výzkumné otázky, a to:

- Jaké jsou dopady obchodní války na ASEAN státy?
- Jaký lze předpovídat budoucí vývoj v americko-čínské obchodní válce v následujících letech?

Hlavní přínosy závěrečné práce jsou především v (1) identifikování rizik a nástrah, které přinesla/přinese americko-čínská obchodní válka, (2) na druhou stranu také identifikování příležitostí, které může americko-čínská obchodní válka přinést, a (3) identifikace predikce do budoucna a další možný vývoj.

Situace obchodní války je sledována za období od zvolení Donalda Trumpa do prezidentské funkce (jaro 2017) do léta 2021 (tj. července 2021), kdy byla práce finalizována a následně odevzdána.

Téma závěrečné práce jsem zvolila z důvodu atraktivnosti a aktuálnosti. I když jak Spojené státy americké, Čínská lidová republika, nebo ASEAN region je nám geograficky velmi vzdálený, považuji za důležité se těmito tématy zabírat, jelikož žijeme v propojeném globálním světě a můžou nás v budoucnu ovlivnit i záležitosti, které se právě dějí na druhém konci světa. Koneckonců i třeba pandemie COVID-19, která má zárodky daleko od našich domovů, a které jsme na začátku (konec roku 2019) nevěnovali příliš velkou pozornost nás nakonec ovlivnila na dlouhé měsíce, změnou administrativy, cestování, změnou lidského uvažování a mnohé další.

Zdroje v závěrečné práci byly použity z velké části z odborných prací, odborných časopisů a knih, které byly nedávno publikovány a jsou zaměřeny jednak na samotnou obchodní válku, nebo i přímo na ASEAN státy, jelikož jak bude zmíněno v dalším textu, jedná se o ekonomicky velmi důležitý a strategický region, který je nutno hlouběji prozkoumat.

1 Teoretická část

V první teoretické části jsou v úvodní části představeny pro lepší orientaci a celkovému lepšímu pochopení na úvod hlavní ekonomické proudy, které v minulosti vznikly a které se v určitém aspektu odrážejí na současnou situaci právě v americko-čínském konfliktu.

Druhá část teorie je věnována mezinárodním smlouvám a dohodám, ve kterých figurují buďto Spojené státy a/nebo Čína. Je zde třeba zmíněna podstata Free trade a důležitý okamžik, kdy se Čína připojila ke Světové obchodní organizaci.

Další teoretická část se zabývá nejen aktuálními vztahy mezi Spojenými státy a Čínou, ale i předešlému období, které této situaci předcházelo a jaké události byly důležité (k pochopení konfliktu) už v minulém století, nebo na začátku 21. století. Obchodní válku s Čínou začal prezident Donald Trump, avšak některé události, které k tomu vedly, nastaly již za administrativy jeho předchůdce Baracka Obamy.

1.1 Mezinárodní obchod a hlavní ekonomické proudy

V posledních desetiletích se ve světě prosadila myšlenka globalizace a volného obchodu. Navzdory určitým nevýhodám byla globalizace a režim volného obchodu prospěšná pro hospodářský rozvoj, snižování chudoby a lepší integraci mezi zeměmi.

Mezinárodní obchod neboli globální obchod dává zemím příležitost rozšířit své trhy jak pro zboží, tak pro služby, které by jinak v jiných zemích nebyly dostupné. Tento druh obchodu také dává světu výhody pro růst ekonomiky z hlediska cen, nabídky a poptávky zákazníků, ovlivňuje a je ovlivňován globálními událostmi. Mezinárodní obchod zahrnuje dva typy procesů, a to export a import. Export je procesem mezinárodního obchodu, kdy je zboží vyrobené v jedné zemi odesláno do jiné země pro budoucí prodej nebo obchod. Prodejem takového zboží a služeb zvýší výkon ekonomiky. Export je také jednou z nejstarších forem hospodářského růstu, a vyskytují se ve velkém měřítku mezi národy, které mají méně omezení obchodu, jako jsou cla nebo subvence. Dalším/druhým procesem, který je součástí mezinárodního obchodu, je import. Import je procesní zboží nebo služby přivezené z jedné země do druhé. Spolu s vývozem je dovoz také páteří mezinárodního obchodu. Výkonnost ekonomiky země lze porovnávat podle dovozu a vývozu. Čím

vyšší je množství dováženého zboží a služeb, než vyváženo, tím více je ekonomická země závislá na mezinárodním obchodu.

Ekonomická teorie hlavního proudu je založena na předpokladu racionality, že lidé jednají nejlépe, když prosazují své zájmy. Naproti tomu behaviorální ekonomie tvrdí, že lidé jednají podle obecných pravidel chování, často se špatnými výsledky.

V následujících podkapitolách 1.1.1 až 1.1.4 jsou podle Holmana (2005) představeny ekonomické proudy a myšlenky, které ovlivnily jak ekonomickou, tak politickou situaci, nejen ve Spojených státech, ale díky globalizaci, i v dalších regionech světa.

1.1.1 Merkantilismus

Merkantilismus je hospodářská politika, s cílem maximalizovat vývoz a minimalizovat dovoz pro ekonomiku. K dosažení tohoto cíle využívá nástroje jako jsou cla a subvence na obchodované zboží. Cílem politiky je buďto snížit schodek, nebo v lepším případě dosáhnout přebytku. Zahrnuje opatření zaměřená na kumulaci peněžních rezerv kladnou obchodní bilancí. Merkantilismus podporuje vládní regulaci národní ekonomiky za účelem posílení státní moci na úkor konkurenčních národních mocností. Rysem této politiky jsou vysoké tarify, zejména na zpracované zboží.

Historicky takové politiky často vedly k válce a motivovaly koloniální expanzi, například v dnešní Velké Británii za vlády Olivera Cromwella. Nyní ve 21. století tato politika má významný vliv i v americko-čínské obchodní válce.

Trumpova administrativa tvrdí, že obchodní deficit je nemoc a je způsobena cizinci, kteří se účastní nekalých obchodních praktik. Také vedoucí představitelé významných amerických podniků jsou stejného názoru, že je to hlavní zdroj současného amerického obchodního deficitu. Často se k tomuto názoru uchylují i média, která se snaží šokovat společnost, a tím zavádí americké občany do omylu. Významná část veřejnosti (američtí voliči) se v tomto víru reportáží a zpráv ztrácí a slepě skočí na tyto názory, i když nejsou podloženy odborníky, nebo dalších analýz.

1.1.2 Protekcionismus

Protekcionismus se snaží využít omezení jako jsou tarify, k posílení průmyslu v zemi a ochraně před zahraniční konkurencí. Tarif je daň uvalená na dovážené zboží a

služby. Zde je obchodní válka vnímána jako ekonomický konflikt, který je výsledkem extrémního protekcionismu, kdy země proti sobě zvyšují nebo vytvářejí cla, nebo jiné obchodní bariéry, jako odplatu za obchodní bariéry vytvořené druhou stranou. Hlavním důvodem (záměrem) je nejčastěji ochrana místních podniků a pracovních míst před zahraniční konkurencí. Důsledkem nepochopení výhod volného obchodu může být zahájena obchodní válka, pokud jedna země považuje obchodní praktiky jiné země za nekalé.

V letech 2017 a 2018 zahájil prezident Donald Trump protekcionistickou kampaň ve snaze přivést pracovní místa ve výrobě zpět do Spojených států z jiných zemí, jako je například Čína. V květnu 2018 prezident oznámil 25% clo na veškerý dovoz oceli a 10% clo na hliník. Teoreticky zdanění zahraniční oceli a hliníku znamená, že americké společnosti budou místo toho nakupovat místní ocel. V praxi to ale především znamená zatížení ceny oceli a hliníku, a že ceny ve Spojených státech porostou, protože z tohoto zboží bude přicházet méně ze zahraničí, tedy větší poptávka po místní oceli zvýší cenu pro spotřebitele a zvýší zisky pro výrobce oceli.

Výhody a nevýhody takového protekcionismu jsou předmětem dialogů, která má v politické ekonomii a světové politice dlouhou historii. Standardní ekonomická teorie zdůrazňuje nepříznivé účinky protekcionismu obchodu. Protekcionismus může vést k již dříve zmíněným vyšším cenám tuzemského zpracovaného zboží a také ke zpomalení hospodářského růstu a kulturní výměny. Avšak zastánci tvrdí, že protekcionismus ve spojení s dobře vytvořenou politikou může poskytnout konkurenční výhodu a vytvořit více pracovních míst.

1.1.3 Neoklasicismus

Naproti tomu stojí zastánci neoklasické ekonomiky. Ti zastávají názor, že trhy musí být svobodné a stát by se měl zdržet vytváření příliš mnoha pravidel a předpisů. Tvrdí, že pokud jsou vládní zásahy státu do ekonomiky minimální, trhy automaticky směřují k rovnováze a občané to pocítí ve vyšší životní úrovni. Například dosahují vyšších mezd a jsou více svobodní. Také HDP země (hrubý domácí produkt) roste rychleji. Neoklasicismus je jedním ze dvou hlavních směrů novodobé ekonomiky. Zastánci a neoklasičtí ekonomové se shodují, že by měla existovat určitá nastavená legislativa, která by zajistila etické chování podnikání.

1.1.4 Neoliberalismus

Neoliberalismus je ideologie a model politiky, jenž zdůrazňuje hodnotu konkurence na volném trhu. Nejčastěji je spojován s ekonomikou laissez-faire. Zejména je neoliberalismus často charakterizován z hlediska udržitelnosti ekonomického růstu, důvěra ve volné trhy, důraz na minimální státní zásahy do ekonomických a sociálních záležitostí a svoboda obchodu a kapitálu. V době ekonomické krize, začátkem 21. století, vedla velká recese ve Spojených státech k tomu, že někteří ekonomové a politici požadovali větší vládní regulaci finančního a bankovního trhu.

1.2 Mezinárodní smlouvy a dohody

Free trade

Volný obchod je do značné míry teoretická politika, podle níž vlády neukládají absolutně žádná cla, daně nebo cla na dovoz ani kvóty na vývoz. V tomto smyslu je volný obchod protikladem protekcionismu, obranné obchodní politiky, která má eliminovat možnost zahraniční konkurence (viz podkapitola Protekcionismus).

Ve skutečnosti však vlády i s politikou volného obchodu stále ukládají některá opatření ke kontrole dovozu a vývozu. Dohody o volném obchodu, které jsou nyní v mezinárodním obchodu běžné, zřídka vedou k čistému a neomezenému volnému obchodu. Stejně jako Spojené státy i většina průmyslových zemí vyjednává Dohody o volném obchodu s jinými národy, kde určují určitá cla a subvence, které mohou země uvalit na jejich dovoz a vývoz.

V roce 1948 se Spojené státy spolu s více než 100 dalšími zeměmi dohodly na Všeobecné dohodě o clech a obchodu (GATT), paktu, který snížil cla a další překážky obchodu mezi účastnicími se zeměmi. V roce 1995 byla GATT nahrazena Světovou obchodní organizací (WTO). Dnes patří do WTO 164 zemí, které tvoří 98 % veškerého světového obchodu. Přes svou účast v dohodách o volném obchodu a v globálních obchodních organizacích, jako je WTO, většina vlád stále zavádí některá ochranná obchodní omezení, jako jsou cla, na ochranu místního trhu (Bhagwati, 2021).

Vstup Číny do WTO

V roce 2001 se do Světové obchodní organizace přidala také Čínská lidová republika (ČLR). Přistoupení Číny k Světové obchodní organizaci (WTO) bylo

mezinárodním společenstvím označeno za vítězství volného obchodu a ekonomické liberalizace. Během náročného procesu přistoupení, Čína přijala rozsáhlé závazky k domácí reformě a omezení obchodních překážek. Čína se od vstupu do WTO stala jedním z nejaktivnějších členů organizace a její ekonomika se stala nedílnou součástí globálních dodavatelských řetězců. Od vstupu do WTO Čína významně přispěla k celosvětovému obchodu. Čína k celosvětovému hospodářskému růstu přispívá od roku 2002 v průměru přibližně 30 %. Stala se také významným obchodním partnerem ve více než 120 zemích. Čínská (v té době levná) pracovní síla umožnila podnikům a lidem na celém světě obchodovat s cenově dostupnými výrobky a službami všech odvětví.

Vstup Číny do WTO přinesl Číně a zbytku světa obrovské vzájemné výhody. Zejména po roce 2004, se cena práce v Číně dramaticky zvýšila. Ve srovnání s mnoha východoasijskými zeměmi již Čína nemá významnou komparativní výhodu na marži náročné na práci. Významnou část čínských zahraničních trhů ovládly země jako Vietnam a Bangladéš.

Díky vstupu do WTO Čína navázala obchodní vztahy s mnoha zeměmi a ukázalo se, jak velký efekt může přinést vstup na velký trh globálních rozměrů. Čínské firmy současně dokázaly dosáhnout větších zisků snížením svých fixních nákladů na velkém trhu. Díky tomu si Čína v novém století udržela pozici světové továrny. Stejně tak bylo přistoupení Číny k WTO prospěšné pro zbytek světa, který se těší levnějším výrobkům vyrobeným v Číně (Ciuriak, 2019).

1.3 Vzestup Číny ve 2. polovině 20. století

Potřeba modernizace Číny se objevila již v projevu Mao Ce-tunga v roce 1963, avšak teprve po jeho smrti v roce 1976 mohl jeho nástupce Teng Siao-pching konečně zahájit modernizační program, který byl uskutečněn prostřednictvím ekonomických reforem. Přesněji se tento obrat v čínské politice datuje rokem 1978, kdy byl Čínskou komunistickou stranou schválen program čtyř modernizací a koncepce otevírání se světu, které se někdy také říká politika **Otevřených dveří**. Jednalo se o reformu zemědělství, vědy a techniky, průmyslu a armády. Veškeré reformní kroky byly založeny na metodě postupných změn s tím, že byla zachována vládnoucí úloha Komunistické strany Číny a socialistického státního zřízení. Faktem je, že reformy neproběhly demokraticky a jsou známá i četná úskalí, kterým museli

představitelé státu donedávna čelit. Jedná se zejména o závislost reformního úsilí na ekonomické úspěšnosti země (především na růstu životní úrovně obyvatelstva), kdy může každé její zhoršení vyvolat politickou nestabilitu (Ma, 2004).

Před zahájením ekonomických reforem a liberalizace obchodu Čína prováděla politiku, která udržovaly ekonomiku velmi slabou, stagnující, centrálně kontrolovanou, značně neefektivní a relativně izolovanou od globální ekonomiky. Od otevření zahraničnímu obchodu a investicím a provádění reforem volného trhu v roce 1979 patří Čína mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky světa, přičemž skutečný roční růst HDP dosahuje v průměru 9,5 % do roku 2018, což je tempo popsané Světovou Bankou jako **nejrychleji udržitelná expanze hlavní ekonomiky v historii**. Takový růst umožnil Číně v průměru každých osm let zdvojnásobit HDP a pomohlo odhadem dostat 800 milionů lidí z chudoby. Čína se stala největší ekonomikou světa na základě parity kupní síly, výrobě, obchodováním se zbožím, a držení devizových rezerv. Díky tomu se Čína stala významným obchodním partnerem Spojených států. Čína je největším americkým obchodním partnerem se zbožím, největším zdrojem dovozu a také jedním z největších exportních trhů v USA. Čína je také největším zahraničním držitelem amerických státních dluhopisů, které pomáhají financovat federální dluh (Liang a Yang, 2019).

1.4 Vztahy USA a Číny za vlády B. Obamy

Barack Obama začal svou administrativu v roce 2008 a držel ji dvě funkční období. Během svého osmiletého funkčního období měl několik diplomatických priorit. Jendou z nich byl i návrat do Tichomoří. Původně se tomuto kroku říkalo **Návrat do asijsko-pacifické oblasti**. Tato strategie byla později přeformulována jako **Strategický pivot** a nakonec **Rebalancování** (později bude ještě zmíněno). Navzdory změnám během jeho funkčního období zůstává Obamův záměr neměnný, a to zadržet vzestup Číny. Strategii poprvé představila tehdejší ministryně zahraničí Hillary Clintonová na regionálním fóru ASEAN konaném v Hanoji 23. července 2010.

Je třeba si blíže připomenou, že ve 20. století měly USA tři soupeře, a to Německo, Japonsko a Sovětský svaz. A i v době největší slávy jejich výrobní produkce představovala pouze dvě třetiny americké produkce. Čína, která předstihla USA jako největšího světového výrobce, způsobila mezi americkými strategy rozsáhlý

šok. V Číně nebyla této skutečnosti věnována dostatečná náležitá pozornost kvůli nedostatku znalostí mezi elitními a akademickými komunitami. Právě v této souvislosti američtí stratégové a Obamova administrativa označili Čínu jako svého hlavního rivala, a proto se také prezident Obama snažil opět dostat do Asie a upevnit tak americké zájmy. Do Asie, přesněji do okolních oblastí Číny (Patman a Ferner, 2018).

Za USA, které upravují svou globální strategii návratu do asijsko-pacifické oblasti, stojí vzestup Číny: během tří let uspořádala Čína tři významné události. Nejprve Letní olympijské hry v roce 2008, následně vojenskou přehlídku v roce 2009 a Světovou výstavu Expo v roce 2010. Kromě toho v roce 2010 Čína překonala Japonsko, a stala se tak druhou největší ekonomikou světa, a předstihla USA v oblasti výroby a výroby energie. Američtí pragmatičtí stratégové si velmi dobře uvědomovali, že výroba je základem průmyslu. Silná výroba přichází se silnou vojenskou silou a se silnou vojenskou silou přichází i schopnost soutěžit o globální vedoucí postavení. I když Spojené státy neměly za cíl vojensky soupeřit s Čínou, braly to jako velkou potupu, jelikož se braly za globálního hráče i v oblasti vojenství.

USA předložily strategii Rebalance do Asie a Tichomoří, která je podporována několika pilíři. Prvním je rozmístit 60 % svého námořnictva a letectva do asijsko-pacifické oblasti. Druhým je vytvoření Transpacifického partnerství (TPP). Jedná se o obchodní dohodu, která ovšem vylučuje Čínu (více podrobněji v kapitole Transpacifické partnerství).

Obamova dvě funkční období znamenala zlepšení rovnosti v rozložení rovnováhy sil mezi USA a Čínou. Avšak Čína v té době postupovala mílovými kroky vpřed na technologické úrovni a byla na prvním místě v počtu patentových přihlášek.

Během osobního setkání prezidenta Obamy s čínským prezidentem Si Ťin-pching v Kalifornii v červnu 2013 Čína nabídla koncept **Nový typ hlavních mocenských vztahů**, který navrhl čínský prezident. Definujícími prvky tohoto typu vztahů jsou (1) žádný konflikt nebo konfrontace, (2) vzájemný respekt a (3) oboustranně výhodná spolupráce. Spojené státy byly schopné zcela akceptovat (1) žádný konflikt nebo konfrontaci, ale nikoli (2) vzájemný respekt. USA také částečně přijaly (3) oboustranně výhodná spolupráci, kterou považovaly za win-win situaci. Obě země byly víceméně ochotny spolupracovat v otázkách, jako je proti terorismus, jaderná

bezpečnost a změna klimatu. Jinými slovy, Obama návrh tohoto nového typu bilaterálních vztahů neodmítl, ale ani nepřijal (Komiaha, 2020).

1.5 Vztahy USA a Číny za vlády D. Trumpa

Prostřednictvím sloganu **America First** (Amerika na prvním místě), se Spojené státy pod vedením Donalda Trumpa chtěly stát nejlepšími, tedy číslo jedna na světě, a to ve všem. Vzhledem k rychlému pokroku Číny se však Čína stala jedním z amerických rivalů při uskutečňování tohoto přání. Díky tomu jsou tyto dvě země v současnosti známé jako země s vysokou mocí, zejména v souvislosti s vojenskými kapacitami a silnými ekonomickými schopnostmi.

Během ostré prezidentské kampaně v USA v roce 2016 Donald Trump výrazně vystupoval a hlásil se k protekcionismu. Ve své prezidentské kampani také naznačil, že bude bojovat proti čínským nekalým obchodním praktikám. Po svém zvolení na začátku roku 2017 Donald Trump využil svého inauguračního projevu k vyzývání **America First a Buy American, Hire American**. Začal také plnit své předvolební sliby narušující obchodní vazby USA se sousedními zeměmi a hlavními obchodními partnery. Trump například formálně stáhl Spojené státy z Transpacifického partnerství (TPP), dohody mezi 12 zeměmi na třech kontinentech, které vyjednal Barack Obama a jejíž vyjednávání trvalo jeho předchůdci několik let (Townshend, 2017).

Od roku 2017 Spojené státy přistoupily k agresivnějšímu přístupu k Číně. Spojené státy jasně uvedly, že budou bránit americké společnosti a pracovníky před nekalými obchodními praktikami ze strany Číny a budou se snažit obnovit rovnováhu v obchodních vztazích mezi USA a Čínou. Mezi tyto obchodní praktiky patří mimo jiné krádež duševního vlastnictví a nucený přesun amerických technologií do Číny, čímž to způsobuje rostoucí obchodní deficit a přesun pracovních míst z USA do Číny. V rámci tohoto úsilí Spojené státy přijaly veškerá vhodná opatření, aby zajistily, že náklady na netržní ekonomický systém Číny ponese Čína, nikoli Spojené státy. Krátce po jeho zvolení, se Donald Trumpa ještě v roce 2017 pustil do vytvoření dohody s Čínou, která by americkým firmám poskytla lepší přístup na čínské zemědělské, energetické a finanční trhy, zatímco Čína by získala přístup k prodeji vařené drůbeže ve Spojených státech. Cíl pro Spojené státy byl usilovat o obchodní vztahy s Čínou, které jsou spravedlivé, vzájemné a

vyvážené a pro Spojené státy prospěšné. Avšak podle Donalda Trumpa tomu tak nebylo (Townshend, 2017).

Během trvání této obchodní války se do konce minulého roku (2020) v USA snížil počet pracovních míst o 245 000. Prognózy nasvědčují tomu, že pokud by obchodní válka pokračovala až do roku 2022, což je velmi pravděpodobné, HDP by ve Spojených státech klesl o 1,6 miliardy USD a počet pracovních míst by se snížil celkově až o 730 000 (Reuters, 2021).

1.5.1 Úvod do problematiky konfliktu

Historicky mají Spojené státy status země s nejsilnější ekonomikou za posledních 150 let. Tento status je však v posledních letech ohrožen čínskou rýzností a rychlým růstem ekonomiky, protože růst HDP (hrubého domácího produktu) v Číně je vyšší než v USA a Čína je z hlediska ekonomiky více stabilní. Tento jev zvyšuje ostražitosť Spojených států vůči Číně, takže každá politika USA v ekonomických záležitostech vyžaduje prvořadé zvažování, aby bylo možné realizovat kroky, které by ochránily status „America First“, protože čísla spíše naznačují situaci China First (China First, America second) (Townshend, 2017).

Donald Trump již od osmdesátých let minulého století (nejprve jako podnikatel) zastával uvalení tarifů na import zahraničního zboží, aby tím srazil obchodní deficit Spojených států a podpořil tím domácí ekonomiku a výrobu, a udržel pracovní místa ve výrobě pro americké občany. Během své prezidentské kampaně v roce 2016 také uvedl, že bude prosazovat nastavení těchto sazeb, což se stalo také jedním z hlavních bodů, na které vsadil. Problém přetrvávajícího obchodního deficitu je v USA značný a mnoho předních a uznávaných ekonomů na tento problém poukazují, avšak tarify na importované zboží do USA, jako za efektivní řešení uznává jen málo z nich.

Motivací Trumpovy administrativy k zahájení rozsáhlého obchodního konfliktu s Čínou je udržet Spojené státy v segmentech globálního hodnotového řetězce s vysokou přidanou hodnotou a Čínu v segmentech s nízkou přidanou hodnotou. Je zřejmé, že taková myšlenka odráží typické myšlenky **hegemonie** (Broucher a Thies, 2019).

1.5.2 Začátek konfliktu

Čína je pro Spojené státy největším obchodním partnerem, a jejich vzájemný obchod dosáhl v roce 2018 hodnoty téměř 660 miliard USD, v roce 2019 to činilo 558 miliard USD a rok 2020 byl téměř shodný s rokem 2019, kdy vzájemný obchod dosáhl 560 miliard USD. Pro americké zboží byla Čína třetím největším vývozním trhem, po Kanadě a Mexiku. Čína je největším exportérem zboží do USA. V červenci 2018, americký prezident Donald Trump ve svém projevu naznačil uvalení rozsáhlých cel na Čínu za její údajné nekalé obchodní praktiky. Teoreticky zavedení vysokých dovozních cel zlevní výrobky vyrobené v USA, dovážené výrobky budou teda dražší, což povzbudí spotřebitele, aby kupovali více zboží vyrobené v USA. Účinek zvýšení spotřeby domácích produktů nakonec povede k růstu místních podniků a podpoře národní ekonomiky (Broucher a Thies, 2019).

6. července 2018 je uváděn, jako první den, kdy začala (pomyslná) americko-čínská obchodní válka tím, že USA zavádějí první tarify na čínské zboží. Americká celní správa a ochrana hranic začíná vybírat 25% clo na 818 komodit dovážených čínských produktů v celkové hodnotě 34 miliard USD, čímž se uplatní první kolo cel, které bylo oznámeno 15. června 2018. Čína v reakci na dvě kola zavádění cel přijímá odvetná opatření zavedením 25% cla, a to hned na 545 komodit zboží pocházejícího z USA, také v hodnotě 34 miliard USD, včetně zemědělských produktů a automobilů (Bown, 2019).

O pár dní později, konkrétně 10. července 2018, Spojené státy zavádějí druhé kolo cel, zavedení 25% cla na dalších 284 čínských produktů, a to v celkové hodnotě 16 miliard USD. Mezi komodity, na které se toto kolo cel vztahuje patří například výrobky ze železa nebo oceli, elektrické stroje, železniční výrobky, nástroje a přístroje.

Kromě amerického prezidenta do záležitostí vstupuje i Úřad obchodního zástupce Spojených států (USTR), což je agentura federální vlády Spojených států odpovědná za rozvoj a podporu americké obchodní politiky. Tento úřad vydává třetí kolo tarifů obsahující více než 6 000 komodit pocházejících z Číny v hodnotě 200 miliard USD, na které se bude vztahovat 10% tarif. Avšak Donald Trump požaduje, aby se 10% tarify zvýšily na 25 %, jako u předchozích komodit. V tomto kole jsou tarify zavedeny u spotřebního zboží, chemické a stavební materiály, textil, nářadí, potraviny a zemědělské produkty, komerční elektronická zařízení a díly pro

automobily. Podrobnější výčet uvalených tarifů ze strany USA a Číny jsou k vidění v Příloze 1 této práce, je zde vytvořena časová osa, která zobrazuje vývoj a postup obou stran (Bown, 2019).

Poté následuje řada zavádění tarifů, jak ze strany Spojených států, tak ze strany Číny. Mezi těmito státy jsou vedeny dialogy, avšak ty po dlouhou dobu nenaznačoval známky a vůli ustoupit. V čele těchto dialogů stál Donald Trump a čínský prezident Si Ťin-pching. První náznaky příměří nastaly 15. ledna 2020, kdy obě strany podepsaly historickou hospodářskou a obchodní dohodu, známou jako **Phase One Deal** (Dohoda první fáze). Tímto krokem zmírnili rok a půl dlouhý trvajícím obchodním napětím mezi dvěma největšími ekonomikami světa, avšak jedná se pouze o příměří, kde si strany chtějí otestovat, zdali je druhá strana ochotná dostát svým závazkům, které si ve Phase One Deal vzájemně slíbily, a než se obě strany domluví, jaké bude další pokračování obchodní války (Bown, 2021).

Tato smlouva vstoupila v platnost 14. února 2020, a Čína v ní přijala řadu závazků. Čína souhlasila s rozšířením nákupů určitého zboží a služeb od Spojených států za celkovou sumu 200 miliard USD během dvouletého období od 1. ledna 2020 do 31. prosince 2021 nad základní úroveň nákupů z roku 2017.

Dohoda vyžaduje strukturální reformy a další změny hospodářského a obchodního režimu Číny v oblastech duševního vlastnictví, převodu technologií, zemědělství, finančních služeb a měnových a zahraničních výměn. Dohoda také zahrnuje závazek Číny, že v nadcházejících letech uskuteční další významné nákupy amerického zboží a služeb. Důležité je, že Phase One Deal zavádí silný systém řešení sporů, který zajišťuje rychlé a účinné provádění a vymáhání. V minulém roce (2020), však Čína zakoupila pouze přibližně 60 % ze slíbeného množství, a tedy slíbený obchod neproběhl podle smlouvy. Výsledek není překvapivý, protože nákupní cíle byly stanoveny na úrovni, kterou mnoho lidí považovalo za nesplnitelnou a nereálnou, a navíc se v obchodních vztazích v minulém roce výrazně projevila i pandemie COVID-19, a obecně proběhlo méně obchodních transakcí. Uvalená cla na čínské zboží současný prezident Spojených států Joe Biden nehodlá zrušit do doby, než se dokončí druhá fáze čínsko-americké obchodní smlouvy, tzv. **Phase Two Deal** (Bown, 2021).

Obchodní válka má na svědomí zpomalení světové ekonomiky a riskuje globální růst. Pokud obchodní konflikty budou přetrvávat, hrozí ještě výraznější pokles hospodářského růstu ve světě a pokračování v oslabování investic, které jsou pro rozvoj průmyslu a odvětví klíčové. OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) rovněž odhaduje, že obchodní válka mezi Čínou, Spojenými státy (a Evropskou unií), mohla by snížit celosvětový růst o 1–1,5 %. Avšak Evropská Unie je v tomto konfliktu brána spíše jako druhořadý účastník (Guo a kol, 2018).

1.6 Vztahy USA a Číny za vlády J. Bidena

Od začátku vlády nového prezidenta v USA od 20. ledna 2021 je dále situace označována jako Biden Era. Kroky, které podnikl Joe Biden za své vlády do července 2021 nebyly nijak drastické a ani převratné. Situace kolem americko-čínského konfliktu se spíše stabilizovala, avšak nezměnila. Jako nový a začínající prezident uprostřed pandemie COVID-19 měl Joe Biden spíše za úkol uklidnit vnitřní záležitosti země a dát občanům Spojených států jistotu, že Spojené státy situaci kolem pandemie zvládají, a již nenastane a nebude se opakovat situace z roku 2020, kdy případy nově nakažených denně šplhaly i ke 200 000 – 300 000 denně ve své vrcholné fázi na podzim 2020 (Worldometers, 2021). Ve svém inauguračním projevu prezident Biden upřednostnil vnitřní záležitosti státu před zahraniční politikou. Zmínil především problémy jako například boj s novým koronavirem COVID-19, změnu klimatu, nerovnost a rasismus. K zahraniční politice se vyjádřil jen krátce.

Při jednání s Čínou Biden naznačil, že nijak nespěchá, aby se odchytil od politiky Trumpovy administrativy. Ve stejný den kandidát na ministra zahraničí Antony Blinken a kandidátka na ministryni financí Janet Yellen, uvedli, že prezident plánuje zaujmout přístup víceleté éry tím, že získá podporu západních spojenců maximalizovat levickou éru Washingtonu v Pekingu (Piesse, 2021).

Co se týče zahraniční politiky v Asii, Joe Biden také na jaře řešil situaci v Afghánistánu, kde již předchozí prezident Donald Trump rozhodl o stažení amerických vojsk z Afghánistánu a přenechání moci místním úřadům a místní národní afghánské armádě. Tato vojska definitivně opustila zemi v květnu 2021. Situace v Afghánistánu vyescalovala v srpnu 2021, kdy afghánské radikální islamistické hnutí Tálibán dobylo i hlavní město Kábul. Čínská vláda se téměř

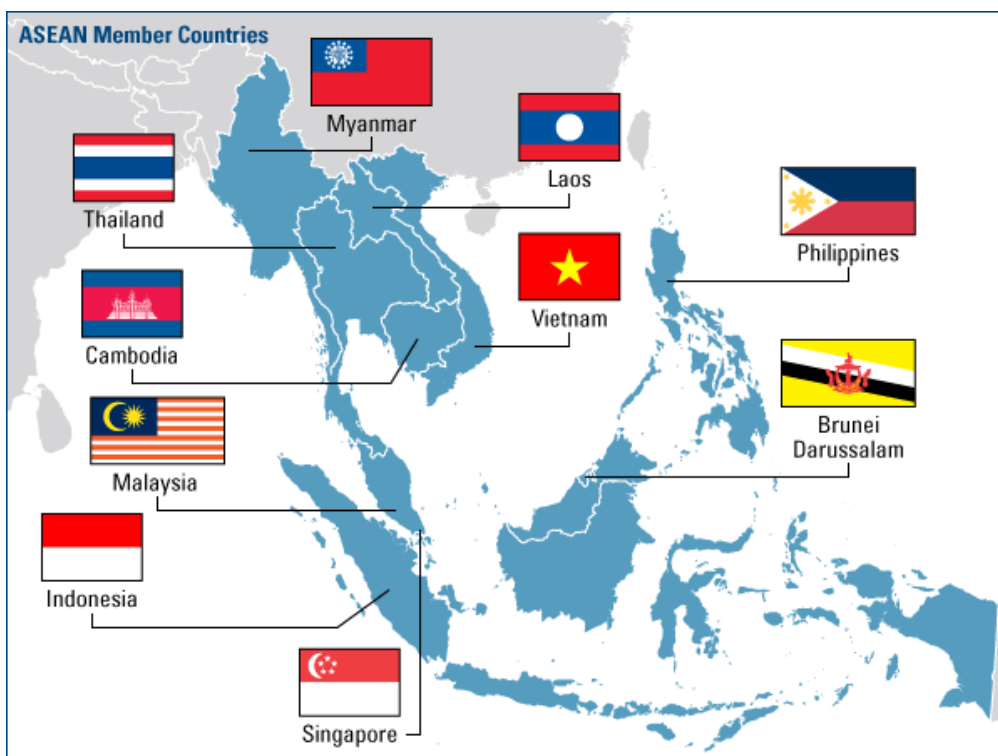
okamžitě vyjádřila, že si nadále přeje spolupracovat s Afghánistánem a uvedla, že by ráda nadále udržovala se zemí přátelské vztahy. Tímto krokem se nepřímo, avšak otevřeně vyjádřila, že i v tomto případě nebude zastávat stejné diplomatické kroky jako USA.

2 Problematika regionalizace

Je třeba zmínit že ASEAN státy (pro bližší představu viz Obr. 1), a Čína mají k sobě mnohem blíže, než ASEAN státy a Spojené státy americké. Ať už jde na první pohled očividnou polohu států v Asii, ale jsou si i mnohem více kulturně blíže než s USA.

Důležitou metodou je budování oblastí volného obchodu FTA s hlavními obchodními partnery. Vstoupila v platnost dohoda o vylepšení a upravení původní Dohody o volném obchodu ASEAN-Čína z roku 2009. Koncem roku 2020 proběhla také jednání o Regionálním komplexním hospodářském partnerství RCEP, zahrnujícím země ASEAN, Čínu, Austrálii, Jižní Koreu, Japonsko a Nový Zéland. Obě obchodní partnerství jsou pro čínský dovoz klíčová (více podrobněji v kapitole Dohoda RCEP).

Země ASEAN jsou jedním z hlavních čínských zdrojů surovin, jako je například guma a dřevo. Hlavními dodavateli hlavních meziproduktů v Číně jsou Jižní Korea a Japonsko.

Zdroj: (MDBC, 2021)

Obr. 1 Mapa členských států ASEAN

2.1 Význam regionalizace ASEAN

ASEAN je zkratka používaná pro označení Sdružení národů jihovýchodní Asie, anglicky **A**ssociation of **S**outheast **A**sian **N**ations, dále jen ASEAN, a sdružuje následující státy: Brunej, Filipíny, Indonésii, Kambodžu, Laos, Malajsií, Myanmar, Singapur, Thajsko a Vietnam.

Tato regionální mezinárodní organizace byla v thajském Bangkoku založena v srpnu 1967 podpisem ASEAN deklarace (Bangkokská deklarace) pěti zakladateli ASEAN, a to jmenovitě Indonésií, Malajsií, Filipínami, Singapurem a Thajskem. Jedná se o regionální seskupení sídlící v indonéské Jakarta, které má podporovat hospodářskou, politickou a bezpečnostní spolupráci a růst. Předsednictví ASEAN se každoročně střídá na základě abecedního pořadí anglických názvů členských států. Předsednictví ASEAN pro rok 2021 zastává Brunej, a pro rok 2022 bude předsednictví ASEAN zastávat Kambodža, anglicky Cambodia. Členské země ASEAN mají populaci přibližně 650 milionů lidí a HDP států ASEAN dohromady tvoří 2,8 bilionu USD (Aslam, 2020).

2.2 Vliv čínských přímých zahraničních investic pro ASEAN

Přímé zahraniční investice Číny (FDI) jsou pravděpodobně jedna z nejvýznamnějších forem nového kapitálu vstupujícího do ASEANu v nedávné době, v tedy od doby, kdy byla iniciativa Belt and Road Initiative (BRI) oznámena čínským prezidentem Si Ťin-pching v roce 2013. Navzdory počátečnímu vřelosti a nadějším, že čínský kapitál pozvedne ekonomiky regionu, jsou v posledních letech někteří členové ASEANu svědky velkého odporu vůči Číně. Mezi klíčové obavy patří, často související s novými i starými projekty, které Čína realizovala/realizuje, že **Čína si kupuje svět prostřednictvím diplomacie dluhové past** (Jeong, Lee a Pek, 2019).

Čínské přímé zahraniční investice v ekonomikách ASEAN jsou podstatně menší, než jak by se mohlo zdát. Čínské zahraniční přímé investice, přestože rostou na hodnotě, nejsou významnější než tradiční investoři v regionu, zejména Japonsko a samotný ASEAN. Kvalita čínských zahraničních přímých investic je podstatně méně sofistikovaná a udržitelná, než se běžně očekává. Velká část je zaměřena na terciární odvětví, jako jsou realitní činnosti, kde, avšak hraje velký význam spekulace a situace na trhu s nemovitostmi.

Po ohlédnutí zpět na vzestup Číny, je možné si uvědomit, že ekonomické oživení Číny po politice **Reformy a otevírání** v roce 1978 nebylo nic zázračného, ani v dnešní době nereálného. Čína se zpočátku spoléhala na FDI k podpoře svého růstu, ale zejména od počátku roku 2000 se stala významným investorem FDI.

Čínské FDI jsou v ekonomikách ASEAN států méně účinné, než se na první pohled může zdát. Přestože čínské nadnárodní korporace rychle zvýšily svá aktiva a tok přímých zahraničních investic v ASEAN, nebyl celkový úspěch těchto investic příliš velký. Kromě Laosu se čínské nadnárodní korporace těší v regionu jen minimálnímu úspěchu. Kromě toho také chybí diverzita čínských přímých zahraničních investic, protože většina z nich směřuje k (luxusnímu, spekulativnímu a málo rizikovému) realitnímu rozvoji. Na rozdíl například od Japonska, nedostatek čínských investic do zpracovatelského průmyslu přináší otazníky ohledně udržitelnosti budoucích čínských přímých zahraničních investic do ASEAN, a také otázku, jaký je vlastně záměr Číny a čínských nadnárodních korporací v ASEANu (Bown, 2019).

2.3 Vztahy ASEAN a Číny

Nejvýhodnějším obchodem pro země ASEAN je v rámci tohoto regionálního uskupení, tedy vzájemně obchodující členské státy. Druhým nejvýznamnějším partnerem pro ASEAN je Čína, tedy druhá v největším exportu a importu. Čína jako největší země na světě v blízkosti zemí ASEAN dováží téměř 20 % produktů z Číny a téměř 12 % celkového vývozu do zemí ASEAN. Čína se více zaměřuje na zemědělské produkty.

Čína je nejdůležitější zemí, která přísívá ekonomickými hodnotami do zemí ASEAN. Čínská ekonomická expanze ve světě přinesla určité výhody pro východní Asii, zejména země ASEAN. Výroba a vývoz v Číně do zemí ASEAN přinesly velké bohatství a vytvořily důležitý globální řetězec mezi zeměmi ASEAN, USA, Jižní Koreou, Německem a některými dalšími důležitými zeměmi Evropské unie. Regionální integrace v Asii a mezi zeměmi ASEAN má účinný dopad na globální trh.

V zemích ASEAN je Čínou a Spojenými státy vynakládáno velké úsilí. Také soupeří o větší prostorovou expanzi. Vstupují zde prostřednictvím investic, bankovníctví, průmyslového rozvoje, ropy a zemního plynu. Ve skutečnosti jsou země ASEAN

místem, kde Čína a Spojené státy mohou mezi sebou soupeřit a vzájemně si konkurovat (Tran a kol, 2020).

2.4 Vztahy ASEAN a USA

Od roku 2010 se vztahy mezi USA a zeměmi ASEAN velmi rychle rozrostly. Zatímco Spojené státy jsou pro ASEAN na pátém místě (po ASEAN, Číně, Japonsku a evropských zemích), obchod mezi Spojenými státy a zeměmi ASEAN tvoří necelých 8 % dovoz a necelých 11 % vývoz. Spojené státy očekávají větší vliv v zemích ASEAN dovážením technologií a průmyslu, avšak ze zemí ASEAN dovážejí do USA méně. Hlavními vývozní komoditami USA do zemí ASEAN jsou elektrických stroje, letadla, lékařská technika a zemědělské produkty. Spojené státy v zemích ASEAN hledají spíše vlastní strategické cíle než podnikání. Vliv Číny na země ASEAN byl pro USA vždy velkou hrozbou. Spojené státy si potřebují v zemích ASEAN udržet vliv kvůli ochraně jejich zájmů a kontrole dříve ruského a nyní spíše čínského vlivu (z historie známá například Válka ve Vietnamu). Úsilí Spojených států v zemích ASEAN ukazuje, že obchod je velmi politický, nikoli ekonomický. Obchodní a investiční transakce slouží spíše ke snížení čínského vlivu v zemích ASEAN. Hlavním důvodem Spojených států v spolupráci, investování a zvyšování standardů v zemích ASEAN je rozšíření jejího vlivu v ekonomice ASEAN.

Spojené státy jsou zároveň čtvrtým největším obchodním partnerem ASEAN, pokud jde o zboží, za Čínou, Evropskou unií a Japonskem, jak bylo zmíněno v úvodu. Obchod se zbožím mezi oběma stranami dosáhl v roce 2019 více než 292 miliard USD. Spojené státy zahájily subregionální a bilaterální iniciativy na posílení vazeb, včetně například iniciativy Lower Mekong Initiative, jejímž cílem je prohloubit spolupráci mezi USA a členy ASEAN Kambodža, Laos, Myanmar, Thajsku a Vietnamu v otázkách týkajících se životního prostředí, zdraví, vzdělávání a rozvoje infrastruktury. Čtyři členové ASEAN Brunej, Malajsie, Singapur a Vietnam podepsali Komplexní a Progresivní Dohodu o Transpacifickém partnerství (CPTPP), dříve známou jako TPP, dohodu o volném obchodu, kterou Spojené státy pomohly vyjednat. Odstoupení Spojených států z TPP krátce po nástupu Trumpa do úřadu v roce 2017 však zbrzdilo širší úsilí USA prokázat odhodlání k rostoucí obchodní integraci regionu. Spojené státy nejsou součástí obchodní dohody RCEP (více podrobněji v kapitole Transpacifické partnerství).

Administrativa Baracka Obamy v rámci svého takzvaného **Pivot** nebo **Rebalance** do Asie zintenzivnila aktivity spojené s ASEAN. USA se také připojily ke Smlouvě o přátelství a spolupráci a účastní se každoročního summit USA – ASEAN. Spojené státy a ASEAN povýšily svůj vztah na strategické partnerství v listopadu 2015 a následující rok uspořádaly první summit vedoucích představitelů USA a ASEAN. Bývalá Trumpova administrativa i nadále vysílala na návštěvy jihovýchodní Asie vysoce postavené úředníky, včetně viceprezidenta, státního tajemníka a ministra obrany. Ve svém prvním roce ve funkci (2017) se dokonce Trump zúčastnil pololetního summitu bloku, ale od té doby se ho již více neúčastnil (Tran a kol, 2020).

2.5 Vliv obchodní války na ASEAN

Obchodní válka je známá jako protekcionismus a ve skutečnosti jde o akci, kterou vláda podniká prostřednictvím daní nebo cel. Mezi touto americko-čínskou obchodní válkou a ostatními obchodními válkami na světě existují určité rozdíly. Spojené státy a Čína mají dohromady více než 30 % světové populace, a současně více než 40 % světového HDP a obrovský ekonomický vliv po celém světě. Tyto velké trhy jsou dostatečně významné, aby mohly ovlivnit další země. Důležitým faktorem je, že bývalý prezident USA Donald Trump byl spíše podnikatel než politik, a jeho kroky v podobě zavedení tarifů a cel vůči Číně byly více vedeny z ekonomických důvodů než z politických, což bylo znatelné již v počátcích jeho prezidentské kampaně, během jeho projevů. Dopady obchodní války mezi USA a Čínou má negativní vliv v dalších zemích a regionech, jako jsou státy ASEAN, ale možné zmínit i na příklad Evropskou unii. Země ASEAN jsou ekonomicky zranitelné vůči obchodní válce mezi USA a Čínou a jednotlivé země ASEAN jsou významně poznamenány. Nemají dostatečnou sílu se velkým ekonomikám ubránit. Situace se zhoršuje především pro malé a chudé státy ASEAN.

Dopad na ASEAN země se může lišit v důsledku odlišné závislosti na obchodu mezi USA a Čínou a přesměrování obchodních toků v důsledku cel. Singapur a Malajsie jsou potenciálně nejvíce ohrožené, zatímco Indonésie, Filipíny a Vietnam mohou mít méně ztrát v důsledku slabších vazeb (Goswami a Panthamit, 2021).

2.6 Transpacifické partnerství

Transpacifické partnerství (TPP) je Dohoda o volném obchodu (FTA) mezi 12 asijsko-pacifickými zeměmi, která má pro Spojené státy ekonomický i strategický význam. Po jejím schválení se jednalo o největší dohodu o volném obchodu, na níž se podílejí Spojené státy. 12 zemí oznámilo uzavření jednání o TPP 5. října 2015, po několika letech probíhajících rozhovorů. Mezi strany vyjednávací o TPP patří Austrálie, Brunej, Kanada, Chile, Japonsko, Malajsie, Mexiko, Nový Zéland, Peru, Singapur, Spojené státy americké a Vietnam. Zúčastněné země se prostřednictvím TPP snaží liberalizovat obchod a investice a stanovit v tomto regionu nová pravidla a disciplíny nad rámec toho, co existuje ve Světové obchodní organizaci (WTO). Dohoda o volném obchodu je koncipována jako živá dohoda, která bude otevřená budoucím členům a která se může stát prostředkem k posílení širší asijsko-pacifické zóny volného obchodu. Je to politická reakce USA na rychle rostoucí ekonomické a strategické vazby mezi asijsko-pacifickými zeměmi a stala se ekonomickým středobodem **Rebalance** administrativy vůči regionu. TPP se pomalu vyvinul z omezenější dohody mezi čtyřmi zeměmi uzavřené v roce 2006 na dohodu o volném obchodu se 12 zeměmi, přičemž Spojené státy se k jednáním připojily v roce 2008. K jednáním se v roce 2013 připojilo Japonsko. To výrazně zvýšilo potenciální ekonomický význam dohody pro Spojené státy, protože Japonsko je největším hospodářským a obchodním partnerem bez stávající americké dohody o volném obchodu mezi vyjednávacími partnery TPP (čímž má větší prostor pro liberalizaci obchodu se Spojenými státy).

Do začátku roku 2017 byly členem i Spojené státy americké, avšak po zvolení prezidenta Donalda Trumpa do funkce se od této dohody Spojené státy distancovaly. Odstoupení od TPP bylo představeno i v Trumpově předvolební kampani. Zbylých 11 členů se dohodlo na pokračování, i bez Spojených států. Jelikož je TPP živá dohoda otevřená pro jakoukoliv zemi, která o členství projeví zájem. V posledních letech se velmi intenzivně diskutovalo (po odchodu USA) o připojení Číny k TPP, avšak tento krok zatím zůstává pouze spekulací a v blízké budoucnosti zřejmě ani nenastane. Výhody v členství Číny pro TPP by byly velké a TPP by tím byla velkolepější a úspěšnější, avšak Čína v členství zatím neshledává velké výhody, ani nyní nepotřebuje rozšířit své portfolio dohod. Po odstoupení USA od TPP, státy dále pokračují pod názvem The Comprehensive and Progressive

Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP). V oblasti ASEAN se již několik států vyjádřilo zájem se k CPTPP přidat, zatím jsou v procesu potencionálech členů. Jedná se o Filipíny, Thajsko, Tchaj-wan a Indonésie. Dalšími potencionálními členy jsou například Jižní Korea, Srí Lanka a nejnovější žádost o přijetí podala v únoru 2021 i Velká Británie (Jiang a Yu, 2021).

2.7 Nová Hedvábná stezka (*Belt and Road Initiative*)

Nová Hedvábná stezka, ve světě známá pod názvem Belt and Road Initiative, kterou iniciovala čínská vláda v roce 2013, se věnuje zlepšování regionální spolupráce v transkontinentálním měřítku. Cílem této iniciativy je posílení infrastrukturních, obchodních a investičních vazeb mezi Čínou a ostatními zeměmi Nové Hedvábné stezky. V současné době je do NHS aktivně zapojeno 64 zemí. Patří sem 10 zemí ASEAN, 18 zemí v západní Asii, 8 v jižní Asii, 5 ve střední Asii, 7 ve Společenství nezávislých států a 16 ve střední a východní Evropě (včetně České republiky od roku 2015).

Ekonomický rozsah Nové Hedvábné stezky je obrovský. Bez ohledu na Čínu, která tvoří jednu šestinu světové populace a přibližně 10 % světového HDP, tvoří hospodářská iniciativa více než dvě pětiny světové populace a téměř pětinu světového HDP. Podle odhadů Světové banky představuje Nová Hedvábná stezka přibližně 75 % známých energetických rezerv. Bilaterální obchod mezi ostatními členskými ekonomikami NHS a Čínou navíc představuje více než čtvrtinu celkového čínského vývozu ve výši 2 bilionů USD. Rozsah iniciativy se stále může rozrůstat, a představitelé se vyjádřili, že hospodářská iniciativa NHS je otevřena všem zemím, ale i mezinárodním a regionálním organizacím (EBRD, 2021).

NHS se skládá především z pevninského hospodářského pásu, tzv. Silk Road (Hedvábná stezka), spojujícího Čínu se střední a jižní Asií, a dále do Evropy. Dále se skládá z Námořní Hedvábné stezky, spojující Čínu se zeměmi jihovýchodní Asie, zeměmi Perského zálivu, severní Afrikou a s Evropou. Pokud jde o rozměr obchodu a investic, čínský obchod se svými partnery umístěnými na Námořní Hedvábné stezce (patří sem i všech 10 zemí ASEAN) je mnohem větší než obchod s těmi, kteří se nacházejí na pozemním ekonomickém pásu Silk Road.

Kromě obchodu a přímých zahraničních investic se NHS soustředí také na infrastrukturní projekty. Jako jeden z největších infrastrukturních a investičních

projektů v historii realizuje NHS mezery v infrastruktuře, a má tedy potenciál urychlit hospodářský růst napříč zapojenými zeměmi. Iniciativa vyzývá k integraci zemí do soudržné hospodářské oblasti prostřednictvím budování infrastruktury, zvyšování kulturních výměn a rozšiřování obchodu a investic.

NHS je výrazně finančně podporována Asijskou investiční bankou pro infrastrukturu (AIIB) v čele s Čínou a fondem Silk Road. Fond Silk Road byl poprvé představen v listopadu 2014 Čínou. Jako fond má za cíl spíše investovat do podniků než půjčovat peníze na projekty. Jedná se o rozvojovou banku, která se věnuje půjčování infrastrukturních projektů. V roce 2015 Čína oznámila, že více než 1 bilion RMB (160 miliard USD) bylo použito do infrastrukturních projektů, které jsou naplánovány, nebo již ve výstavbě (Li, 2020).

2.8 Význam regionalizace a ekonomického partnerství

Čína a 10 zemí ASEAN založily ASEAN-Čína Zónu volného obchodu (dále jako ACFTA) v roce 2002. Je to největší zóna volného obchodu (FTA) na světě z hlediska počtu obyvatel a třetí největší z hlediska HDP. Zavedení této dohody o volném obchodu trvalo Číně a zemím ASEAN přibližně deset let. V roce 2002 obě strany podepsaly rámcovou dohodu o zřízení dohody ACFTA. O dva roky později dosáhla Čína a šest zemí ASEAN (tj. Singapur, Brunej, Indonésie, Malajsie, Thajsko a Vietnam) dohody o rané sklizni s cílem stanovit nulové clo pro více než 600 produktů vzájemně v roce 2004. Na konci roku 2015 již Čína a většina zemí ASEAN zavedly nulové tarify pro většinu svých obchodovatelných statků.

Vytvoření dohody ACFTA mělo na čínskou ekonomiku významný pozitivní vliv. Zejména krátkodobé (zaměstnanost a mzda) a dlouhodobé (produktivita) ekonomické efekty snížení cel pro čínské podniky během důležitého období vzniku dohody ACFTA od roku 2001 do roku 2007. Zavedení dohody o volném obchodu mělo pozitivní krátkodobé ekonomické dopady na čínské firmy, z velké části v důsledku zvýšeného využívání kapitálových statků mezi kapitálem a kvalifikovanými pracovníky. Snížení čínských dovozních cel mělo slabý negativní dopad na čínskou produktivitu. Čína celkově zaznamenala prospěch z dobrých životních podmínek zřízení dohody ACFTA, protože vytváření obchodu bylo větší než obchodní odklon.

V rámci dohody ACFTA dosáhly země ASEAN a Čína pokroku v oblasti usnadnění obchodu a investic a spolupráce v oblasti infrastruktury, což zase přineslo více

pracovních příležitostí a lepší regionální prosperitu, což v důsledku znamená, že dohoda ACFTA snížila míru chudoby v zemích ASEAN, zejména v zemích ASEAN s méně vyspělou ekonomikou (tj. Kambodža, Laos, Myanmar a Vietnam).

Avšak ACFTA nebyla konečným cílem zemí ASEAN a Číny. Místo toho obě strany usilovaly o rozšíření regionální dohody o volném obchodu. Cílem bylo pokrýt všech 16 zemí v asijsko-pacifickém regionu, což zahrnuje 10 zemí ASEAN a šest dalších zemí (Čína, Japonsko, Jižní Korea, Indie, Austrálie a Nový Zéland). Tato dohoda se uskutečnila na konci loňského roku. Jedná se o takzvanou dohodu RCEP, kterou lze považovat za vysoce profilovanou asijskou dohodu o volném obchodu (více podrobněji v následující kapitole RCEP) (Alleyne, Zhang a Mu, 2020).

2.9 Dohoda RCEP

Dohoda RCEP (Regionální Komplexní Hospodářské Partnerství) je největší světová dohoda o volném obchodování, a významně přetvářejí prostředí východoasijského obchodu. Tato dohoda, která mimo jiné obchodně spojuje Čínu, Japonsko a Jižní Koreu (tři ze čtyř největších ekonomik v Asii), je první multilaterální dohodou o volném obchodu, která zahrnuje i Čínu. Cílem dohody RCEP je zjednodušení obchodních operací, snížit tarify a byrokracii, které obchod výrazně zatěžují. Dohoda se nezaměřuje na odbory, ochranu životního prostředí ani vládní dotace. Členské země RCEP tvoří přibližně třetinu světové populace a představuje téměř 30 % celosvětového HDP. RCEP je dohoda o volném obchodu v asijsko-pacifickém regionu mezi deseti členy ASEAN a pěti jejich partnery – Austrálií, Čínou, Japonskem, Novým Zélandem a Jižní Koreou. Dohoda vznikla také z důvodu, jako reakce na prohlubující se obchodní válku mezi USA a Čínou. Byla podepsána na 17. summitu, dne 12. listopadu 2020 ve Vietnamu, jakožto současném předsedajícím státě ASEAN. Summit se zaměřil na vytvoření strategií a opatření k nápravě hospodářských ztrát způsobených pandemií COVID-19 a dohoda RCEP byla podepsána následujícími 15 zeměmi, signatáři RCEP: Austrálie, Brunej, Čína, Indonésie, Japonsko, Kambodža, Laos, Malajsie, Myanmar, Nový Zéland, Filipíny, Singapur, Jižní Korea, Thajsko, Vietnam.

Součástí jednání byla také Indie, ale v roce 2019 se stáhla kvůli obavám, že nižší cla mohou poškodit místní výrobce. Signatáři dohody však dodatečně potvrdili, že pro vstup Indie nebudou v budoucnu nijak omezovat ani bojkotovat, naopak, s Indií,

jakožto s plnohodnotným partnerem, se v budoucnu počítá, jakmile na to bude Indie připravena. Dohoda RCEP bude ekonomicky významná zejména pro Čínu, Japonsko a Jižní Koreu, a významnost si zachová jak s Indií, tak i bez ní. Příjem Indie by se zvýšil o 60 miliard USD ročně, pokud se znovu připojí k dohodě, a poklesne o 6 miliard USD, pokud se tak nestane. Indie však nadále argumentuje, že nižší cla mohou poškodit místní výrobce (Elms, 2021).

RCEP přeorientuje obchodní a ekonomické vazby z globálních vazeb na regionálně zaměřené vztahy ve východní Asii a bude více přispívat ke globálnímu a regionálnímu blahobytu v souvislosti se škodami způsobené obchodní válkou. Individuální ztráty Číny a Spojených států se stále vyčísľují, avšak regionální smlouvy jako RCEP kompenzují globální ztráty způsobené touto obchodní válkou.

V souvislosti s americko-čínskou obchodní válkou tato dohoda může zvýšit hrubý národní důchod až o 120 miliard USD a 210 miliard USD ročně do roku 2030, což přinese zvlášt velké výhody pro Čínu, Japonsko a Jižní Koreu. Na druhou stranu dohoda přinese významné ztráty pro USA a Indii. Obchodní válka zvyšuje hodnotu RCEP, protože posiluje vzájemnou závislost východní Asie a pravděpodobně vytvoří regionální vazby podobné institucionálním uspořádáním navrženým již dříve, v 90. letech minulého století.

Cílem RCEP je vybudovat moderní, komplexní, vysoce kvalitní a vzájemně výhodnou dohodu o hospodářském partnerství a vytvořit v tomto regionu otevřené obchodní a investiční prostředí. Cílem je usnadnit expanzi regionálního obchodu a investic a přispět ke globálnímu ekonomickému růstu a rozvoji. Kromě toho RCEP zahrnuje také problematiku zabývající se maloobchodem místních podnikatelů, zpřístupňuje a umožňuje malým a středním podnikům využít dohody a vyrovnat se s výzvami vyplývajícími z globalizace a liberalizace obchodu. Malé a střední podniky představují významný podíl obchodních zařízení ve všech zemích účastnících se RCEP a jsou důležité pro hospodářský rozvoj každé země. RCEP se zároveň zavazuje poskytovat spravedlivé regionální hospodářské zásady a postupy, které budou vzájemně prospěšné pro ASEAN a její partnery v dohodě o volném obchodě (Carey, 2020).

3 Popis ekonomik ve vybraných ASEAN státech

V ASEAN státech žije podle oficiálních čísel nyní více než 650 milionů lidí (více než EU a Severní Amerika) a má třetí největší pracovní sílu za Indií a Čínou, více než 213 milionů lidí je ve věku mezi 15 a 34 let. Od svého vzniku ASEAN zaznamenal růst v sektorech, jako je výroba, maloobchod, doprava a telekomunikace. To vedlo k tomu, že se ASEAN stal ekonomickou velmocí. Indonésie představuje přibližně 40 % ekonomického výstupu ASEAN a předpokládá se, že ASEAN bude do roku 2050 čtvrtou největší ekonomikou světa.

Ekonomická výkonnost ASEANu v posledních letech překonala celosvětový průměr, protože si klade za cíl zvýšit svou atraktivitu pro zahraniční investory. Členské státy ASEAN i nadále podnikají kroky ke zlepšení a usnadnění podnikání prostřednictvím reformy právních a obchodních rámců a také investic do infrastruktury a sofistikovaných výrobních kapacit. Sektory jako například finance, technologie a zdravotnictví jsou pro tento region novými vzrůstajícími odvětvími. Výše uvedené faktory v nejbližších letech zajistí, že ASEAN zůstane (a co navíc), nově i osloví svou atraktivitou zahraniční investory, zejména ty, kteří chtějí přesunout část nebo všechny své výrobní aktivity z Číny (ASEAN, 2021).

Zóna volného obchodu ASEAN

ASEAN během své existence uzavřel řadu dohod o volném obchodu nejenom s mezi členskými státy, ale také mezi dalšími asijskými zeměmi a významnými obchodními partnery, které nyní radikálně mění globální obchod a ekonomické prostředí. Níže jsou uvedeny dvě nejvýznamnější (a pro tuto práci nejrelevantnější) regionální dohody o volném obchodu.

- Zóna volného obchodu ASEAN (ASEAN Free Trade Area, označována jako AFTA) byla podepsána v roce 1992 s cílem být jakýmsi spouštěčem, který pomůže ASEANu stát se výrobní základnou pro globální trhy. Na základě smlouvy se na zboží pocházející z ASEAN uplatňuje celní sazba v rozmezí 0 % – 5 %.
- ASEAN-Čína FTA, neboli ACFTA již dříve zmíněno v kapitole 2.8, tato dohoda byla podepsána v roce 2002 a do roku 2004 byl export z ASEANu

otevřen čínskému trhu. Přibližně 90 % cel na dovážené zboží bylo sníženo nebo odstraněno (ASEAN, 2021).

V následujících šesti podkapitolách jsou ekonomicky představeny jednotlivé vybrané státy ASEAN. Jsou zde i nastíněny obchodní (potažmo politické) vztahy, které ASEAN státy udržují jak s Čínou, tak s USA.

Níže pod úvodním textem a hlavní statí jsou sestaveny tabulky zobrazující obchodní bilanci export X import zboží v určité zemi do/z Spojených států a do/z Číny za poslední 4 roky, tedy za dobu, kdy probíhá obchodní napětí mezi Spojenými státy a Čínou.

První tabulka značí Export ze země do ČLR/USA.

Druhá tabulka značí Import do země z ČLR/USA.

Všechny údaje/čísla jsou uvedena v milionech USD.

Číslo v závorce značí celkové pořadí země podle velikosti uzavřeného obchodu.

V posledních dvou podkapitolách se také nastíněna ekonomická situace ve Spojených státech (podkapitola 3.7) a v Čínské lidové republice (podkapitola 3.8) a jejich obchodní bilance, také za poslední 4 roky (2017–2020).

3.1 Thajsko

Podle Světové banky, za poslední čtyři desetiletí Thajsko dosáhlo velkého pokroku v sociálním a ekonomickém rozvoji, a za méně, než jednu generaci přešlo ze země s nízkými příjmy do země s vyššími středními příjmy. Jako takové je Thajsko široce vyzdvihovaným příběhem úspěšného rozvoje s trvalým silným růstem a působivým snižováním chudoby. Ve druhé polovině 2. století thajská ekonomika rostla průměrným ročním tempem 7,5 % a kolem 5 % na přelomu století po asijské finanční krizi. Tento růst vytvořil miliony pracovních míst, které pomohly vytáhnout miliony lidí z chudoby. Více dětí tak může získat lepší vzdělání.

V posledních letech se hospodářský růst zpomalil ze 4,2 % v roce 2018 na 2,4 % v roce 2019. Hlavním důvodem zpomalujícího růstu byla slabší poptávka po vývozu,

což odráží dopad obchodního napětí mezi Spojenými státy a Čínou, zpomalení veřejných investic a sucho, což má dopad na zemědělskou produkci.

Zatímco Thajsku se po většinu roku 2020 dařilo zastavit příliv infekcí COVID-19, ekonomický dopad byl vážný a vedl k rozsáhlému úbytku pracovních míst, což postihlo domácnosti střední třídy i chudé a ohrožovalo těžce získané zisky při snižování chudoby. Ekonomický růst v Thajsku se v roce 2020 snížil v důsledku poklesu vnější poptávky ovlivňující obchod a cestovní ruch, narušení dodavatelského řetězce a oslabení domácí spotřeby. Pandemie COVID-19 přinesla na trhu práce několik dalších výzev. Primárním dopadem byl nárůst míry nezaměstnanosti, který se zdvojnásobil z 1 % v roce 2019 na 2 % v roce 2020.

Od roku 2018 do roku 2019 míra chudoby klesla na 6,2 % a v roce 2020 se zvýšila na 8,8 % v důsledku nepříznivých dopadů pandemické krize COVID-19.

Diskuse o obchodní dohodě Spojených států s Thajskem ohledně volnějšího a snazšího obchodování jsou od roku 2008 pozastaveny (Nidhiprabha, 2019).

Tab. 1 Export zboží z Thajska

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	29 447,42 (1)	30 071,54 (1)	29 083,48 (2)	29 600,95 (2)
USA	26 518,86 (2)	27 809,38 (2)	31 289,15 (1)	34 102,62 (1)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 2 Import zboží do Thajska

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	44 700,69 (1)	50 157,86 (1)	50 865,38 (1)	50 159,55 (1)
USA	14 957,12 (3)	15 052,52 (3)	17 534,39 (3)	14 832,67 (3)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 1 a Tab. 2) obchodní bilance mezi Thajskem a Čínou je záporná ve všech sledovaných letech. A naopak

obchodní bilance mezi Thajskem a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech kladná.

3.2 Singapur

Singapur je ekonomika s vysokými příjmy s hrubým národním důchodem 54 530 USD na obyvatele od roku 2017. Země poskytuje místním podnikatelům jedno z nejpřívětivějších regulačních prostředí na světě pro podnikání a řadí se mezi nejkonzukureschopnější ekonomiky světa.

V desetiletích po získání nezávislosti se Singapur rychle vyvinul ze země s nízkými příjmy do země s vysokými příjmy. Růst HDP v městském státě patří k nejvyšším na světě, v průměru od získání nezávislosti 7,7 % a v prvních 25 letech dosáhl vrcholu 9,2 %.

Poté, co rychlá industrializace v šedesátých letech katapultovala trajektorii rozvoje ostrovního národa, se výroba stala hlavním tahounem růstu. Na počátku 70. let dosáhl Singapur plné zaměstnanosti a o deset let později se připojil k Honkongu, Jižní Koreji a Tchaj-wanu jako nově industrializující se ekonomiky Asie. Sektory výroby a služeb zůstávají dvojitými pilíři singapurské ekonomiky s vysokou přidanou hodnotou.

Celkový růst singapurské ekonomiky činil v roce 2018 3,2 %. Klíčovou silou růstu zůstává výroba s přidanou hodnotou, zejména v odvětví elektroniky a přesného strojírenství, stejně jako odvětví služeb, zejména informačního a komunikačního průmyslu.

Spojené státy a Singapur podepsaly dohodu o volném obchodu v květnu 2003. Dohoda zavazuje všechna singapurská cla na americké zboží na nule, zatímco dohoda o volném obchodu zvýšila exportní příležitosti pro některá výrobní odvětví USA, včetně těch, která vyrábějí lékařské přístroje a zařízení, mikroelektroniku, určité textilie, léčiva a chemikálie. Singapur také poskytl podstatný přístup ke svým službám a investičnímu trhu, až na několik výjimek. Rovněž se zvýšily možnosti vládních zakázek a ochrana duševního vlastnictví. Dohoda o volném obchodu navíc poskytla průkopnickou spolupráci při podpoře pracovních práv a životního prostředí (*The World bank, 2021*).

Tab. 3 Export zboží ze Singapuru

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	53 870,88 (1)	50 619,19 (1)	51 662,68 (1)	41 290,26 (1)
USA	24 254,24 (4)	31 890,25 (5)	34 410,97 (4)	31 639,68 (3)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 4 Import zboží do Singapuru

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	45 183,29 (1)	49 666,41 (1)	49 085,66 (1)	37 802,13 (1)
USA	34 736,95 (3)	42 119,79 (3)	43 918,57 (2)	27 685,44 (4)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 3 a Tab. 4) obchodní bilance mezi Singapurem a Čínou je kladná ve všech sledovaných letech. A naopak obchodní bilance mezi Singapurem a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech záporná, kromě loňského roku 2020, kdy import z USA klesl o téměř 40 % ve srovnání s předchozím rokem.

3.3 Malajsie

Od získání nezávislosti v roce 1957 Malajsie úspěšně adaptovala svou ekonomiku z hospodářství, která bylo původně založena na zemědělství a komoditách, na výrobní a servisní odvětví, díky čemuž se stát stal předním vývozcem elektrických spotřebičů, dílů a součástek.

Malajsie je jednou z nejotevřenějších ekonomik na světě. Otevřenost obchodu a investic byla klíčová pro vytváření pracovních míst a růst příjmů, přičemž asi 40 % pracovních míst v Malajsi je spojeno s exportní činností. Po asijské finanční krizi v letech 90. letch minulého století se malajsijská ekonomika pohybovala vzestupně, v průměru od roku 2010 rostla o 5,4 % a očekává se, že do roku 2024 dosáhne přechodu z ekonomiky se středními příjmy na ekonomiku s vysokými příjmy.

Pandemie COVID-19 však měla velký ekonomický dopad na Malajsii, zejména na zranitelné domácnosti. Po revizi své národní hranice chudoby v červenci 2020 žije v současné době 5,6 % malajských domácností v absolutní chudobě (*The World bank*, 2021).

Diskuse o obchodní dohodě Spojených států s Malajsií ohledně volnějšiho a snazšího obchodování jsou od roku 2008 pozastaveny.

Tab. 5 Export zboží z Malajsie

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	29 402,32 (2)	34 389,52 (2)	33, 681,05 (1)	37 774,30 (1)
USA	20 691,13 (3)	22 530,34 (3)	23 149,79 (3)	26 003,11 (3)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 6 Import zboží do Malajsie

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	38 311,26 (1)	43 456,96 (1)	42 371,95 (1)	40 924,06 (1)
USA	16 102,72 (3)	16 097,21 (3)	16 576,43 (3)	16 651,96 (3)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 5 a Tab. 6) obchodní bilance mezi Malajsií a Čínou je záporná ve všech sledovaných letech. A naopak obchodní bilance mezi Malajsií a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech kladná.

3.4 Indonésie

Největší ekonomika v jihovýchodní Asii, Indonésie je rozmanitý souostrovňní národ s více než 300 etnickými skupinami a zaznamenala působivý ekonomický růst od překonání asijské finanční krize na konci 90. let minulého století.

Dnes je Indonésie čtvrtou nejlidnatější zemí světa, desátou největší ekonomikou světa z hlediska parity kupní síly a členem skupiny G-20. Kromě toho Indonésie

dosáhla obrovských zisků při snižování chudoby a snížila míru chudoby od roku 1999 na více než polovinu na 9,78 % v roce 2020. Před krizí COVID-19 si Indonésie dokázala udržet konzistentní hospodářský růst, což zemi v poslední době kvalifikovalo jako dosáhnout statusu vyššího středního příjmu.

Ekonomické plánování Indonésie se řídí 20letým plánem rozvoje v letech 2005 až 2025. Je rozděleno do 5letých střednědobých plánů, z nichž každý má jiné rozvojové priority. Současný střednědobý plán rozvoje, což je poslední fáze dlouhodobého plánu, probíhá od roku 2020 do roku 2024. Jeho cílem je další posílení indonéské ekonomiky zlepšením lidského kapitálu a konkurenceschopnosti země na globálním trhu.

V Indonésii přetrvávají značné rozvojové výzvy. Globální krize způsobená pandemií COVID-19 navíc přináší Indonésii nebyvalé komplikace při dosahování rozvojových cílů.

Mezi březnem a zářím 2020 se zvýšila míra národní chudoby z 9,78 % na 10,2 %, což znamená nárůst počtu chudých z 26,42 milionu na 27,55 milionu z celkové počtu 270,2 milionu obyvatel (*The World bank, 2021*).

Kromě dříve uvedených dohod mají USA nevyřízenou obchodní dohodu ještě s i Indonésií (Muhammad a Jones, 2021).

Tab. 7 Export zboží z Indonésie

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	23 049,30 (1)	27 121,34 (1)	27 961,89 (1)	31 775,69 (1)
USA	17 810,50 (2)	18 462,30 (3)	17 873,58 (2)	18 666,86 (2)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 8 Import zboží do Indonésie

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	35 767,22 (1)	45 537,81 (1)	44 930,60 (1)	39 634,70 (1)
USA	8 150,22 (6)	10 212,39 (5)	9 319,16 (5)	8 641,92 (4)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 7 a Tab. 8) obchodní bilance mezi Indonésií a Čínou je záporná ve všech sledovaných letech. A naopak obchodní bilance mezi Indonésií a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech kladná.

3.5 Filipíny

Filipíny jsou jednou z nejdynamičtějších ekonomik v regionu východní Asie a Tichomoří. S rostoucí urbanizací, rostoucí střední třídou a početnou a mladou populací je ekonomická dynamika Filipín zakořeněna v silné spotřebitelské poptávce podporované živým trhem práce. Obchodní aktivity jsou dynamické díky pozoruhodným výkonům v sektoru služeb, včetně outsourcingu obchodních procesů, nemovitostí, cestovního ruchu a financí a pojišťovnictví.

Silné ekonomické základy a celosvětově uznávaná konkurenceschopná pracovní síla posilují dynamiku růstu. Země má v letech 2010 až 2019 průměrný roční růst 6,4 %.

Rychlý ekonomický růst však zpomalili pandemie COVID-19 a přísná komunitní karanténní opatření, která byla v zemi zavedena. Růst se v roce 2020 výrazně snížil, což bylo způsobeno výrazným poklesem růstu spotřeby a investic, a byl ještě umocněn prudkým zpomalením vývozu, cestovního ruchu.

Očekává se, že hospodářský růst se bude v letech 2021 a 2022 postupně obnovovat za předpokladu, že se virus podaří dostat pod kontrolu a domácí aktivita bude posílena větší důvěrou spotřebitelů a podniků a dynamikou veřejných investic (*The World bank, 2021*).

I v následující shrnující tabulce je vidět, že hodnota zboží importovaného z Číny do Filipín se za poslední 4 roky téměř dvojnásobila. Avšak export zboží ze země do Číny nenabývá tak velkého vzestupu.

Tab. 9 Export zboží z Filipín

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	6 992,77 (4)	8 698,67 (4)	9 814,43 (3)	10 292,69 (2)
USA	9 214,80 (2)	10 567,24 (1)	11 573,89 (1)	10 936,71 (1)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 10 Import zboží do Filipín

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	16 831,89 (1)	21 394,27 (1)	26 756,38 (1)	31 108,25 (1)
USA	7 417,93 (4)	7 820,19 (4)	8 555,66 (4)	15 454,68 (2)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 9 a Tab. 10) obchodní bilance mezi Filipínami a Čínou je záporná ve všech sledovaných letech. A naopak obchodní bilance mezi Filipínami a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech kladná, kromě posledního sledovaného roku, kde je obchodní bilance záporná, a import zboží z USA se s předchozím rokem 2019 téměř zdvojnásobil.

Další záležitostí spojenou s Filipínami jsou dvě (neaktivní) vojenské základny Spojených států na území Filipín, s nimiž mají podepsanou dohodu Visiting Forces Agreement (VFA). Tuto dohodu Filipíny v červenci 2021 se Spojenými státy opět obnovily. Původní dohoda je již z roku 1988 a umožňuje americkým vojenským letadlům a plavidlům volný vstup na Filipíny a uvolňuje vízová omezení pro americký vojenský personál. Na Filipínách byly v druhé polovině minulého století největších americké vojenské základny mimo USA, letecká základna Clark a námořní stanice Subic Bay.

Přestože na počátku devadesátých let přestaly být americkými základnami, americké síly k nim měly stále přístup podle VFA a Filipíny udržovaly se Spojenými státy silné vojenské vazby. Avšak v posledních několika letech se Filipíny od USA odklonily směrem k Číně, která Filipínám nabízí bližší ekonomické vztahy. Dohoda je zatím prodloužena do konce roku 2021 (CNN, 2021).

3.6 Vietnam

Podle Světové banky byl rozvoj Vietnamu za posledních 30 let pozoruhodný. Ekonomické a politické reformy zahájené v roce 1986, urychlily rychlý hospodářský růst a transformovaly tehdejší jeden z nejchudších národů světa na zemi s nižšími středními příjmy. Mezi lety 2002 až 2018 se HDP na obyvatele zvýšil 2,7krát a v roce 2019 dosáhl více než 2 700 USD a více než 45 milionů lidí bylo vymaněno z chudoby. Míra chudoby prudce klesla z více než 70 % na méně než 6 %. Drtivá většina zbývajících chudých lidí jsou etnické menšiny.

Vzhledem k hluboké integraci s globální ekonomikou byla vietnamská ekonomika zasažena probíhající pandemií COVID-19, ale prokázala pozoruhodnou odolnost. HDP vzrostl v roce 2020 o téměř 3 %. Byla to jedna z mála zemí na světě, která tak učinila, ale krize také zanechala výrazný dopad na domácnosti, přičemž 45 % domácností uvedlo v lednu 2021 nižší příjem domácností než v lednu 2020. Vietnamská ekonomika má v roce 2021 vzrůst a díky úspěšné kontrole infekcí COVID-19, vysoké výkonnosti výroby orientované na export a strategické oživení domácí poptávky.

Rychlý růst a industrializace Vietnamu měly škodlivé dopady na životní prostředí a přírodní bohatství. Například spotřeba elektřiny se za poslední desetiletí ztrojnásobila a rostla rychleji než produkce. Vzhledem k rostoucí závislosti na fosilních palivech tvoří samotný energetický sektor téměř dvě třetiny emisí skleníkových plynů v zemi. Během posledních dvou desetiletí se Vietnam ukázal jako nejrychleji rostoucí emise skleníkových plynů na obyvatele na světě a roste přibližně o 5 % ročně (*The World bank*, 2021).

Dvoustranná obchodní dohoda mezi USA a Vietnamem (BTA) se liší od úplné dohody o volném obchodu, je to však komplexní dokument zahrnující obchod se zbožím, ochranu práv duševního vlastnictví, obchod se službami, ochranu investic, usnadnění podnikání a transparentnost. Dohoda BTA byla sepsána v souladu se

Světovou obchodní organizací (WTO) a dalšími mezinárodními obchodními a investičními zásadami. BTA lze v zásadě shrnout jako závazek obou stran vytvořit nezbytné podmínky pro to, aby produkty, podniky a státní příslušníci druhé strany měli spravedlivý přístup ke konkurenci na trzích druhé strany.

Když BTA vstoupila v platnost 10. prosince 2001, USA okamžitě poskytly vietnamskému zboží a společnostem přístup na americký trh, který představuje téměř třetinu světového HDP (Ha, Phuc, 2019).

Mimo jiné to znamená, že produkty Vietnamu jsou nyní při vstupu do USA hodnoceny mnohem nižšími sazbami, klesají z průměrných 40 % na průměrně 3 %.

Je široce známo, že Vietnam ekonomicky těží z obchodní války mezi USA a Čínou a očekává se, že v rámci současné obchodní politiky USA bude nadále prospívat. Vzhledem k tomu, že většina amerických tarifů na čínské produkty zůstává platných, budou zahraniční investoři nuceni hledat jiná místa k přemístění své výrobní produkce, přičemž Vietnam se v posledních letech ukázal jako ideální místo pro vytvoření obchodních příležitostí. Tento posun ve výrobě však není způsoben pouze obchodní válkou, ale zahrnuje také faktory, jako je geopolitika, rostoucí mzdové náklady v Číně a potřeba diverzifikace vstupních zdrojů a dodavatelských řetězců uprostřed pandemie COVID-19.

Prezident Biden dokonce v březnu 2021 označil Vietnam za jeden z jeho partnerských národů v obranném plánu v regionu ASEAN. To se projevilo oficiální návštěvou ministra obrany USA Lloyda Austina ve Vietnamu v červenci 2021.

Tab. 11 Export zboží z Vietnamu

Export	2017	2018	2019	2020
ČLR	35 294,31 (2)	41 268,39 (2)	41 462,54 (2)	48 878,76 (2)
USA	41 549,71 (1)	47 525,55 (1)	61 332,43 (1)	77 072,76 (1)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Tab. 12 Import zboží do Vietnamu

Import	2017	2018	2019	2020
ČLR	58 532,57 (1)	65 437,63 (1)	75 472,09 (1)	84 197,79 (1)
USA	9 342,94 (7)	12 023,24 (5)	14 433,66 (5)	13 763,93 (6)

Zdroj: (International Monetary Fund, 2021)

Zhodnocení obchodní bilance

Podle údajů z International monetary fund (viz Tab. 11 a Tab. 12) obchodní bilance mezi Vietnamem a Čínou je záporná ve všech sledovaných letech. A naopak obchodní bilance mezi Vietnamem a Spojenými státy je ve všech sledovaných letech kladná.

3.7 Čínská lidová republika

Od té doby, co se Čína v roce 1978 začala otevírat a reformovat svoji ekonomiku, dosahoval růst HDP v průměru téměř 10 % ročně a více než 800 milionů lidí se dostalo z chudoby. Za stejné období došlo také k významnému zlepšení přístupu ke zdravotnictví, vzdělávání a dalším službám.

Čína je nyní zemí s vyššími středními příjmy. Vysoký růst Číny založený na výrobě náročné na zdroje, vývozu a málo placené pracovní síle z velké části dosáhl svých limitů a vedl k ekonomické, sociální a environmentální nerovnováze. Snižování těchto nerovnováh vyžaduje posuny ve struktuře ekonomiky od výroby na nižší úrovni k výrobě a službám vyšší třídy a od investic ke spotřebě.

V posledních několika letech se růst zmírnil tváří v tvář strukturálním omezením, včetně klesajícího růstu pracovní síly, snižování návratnosti investic a zpomalení produktivity. Výzvou do budoucna je najít nové hybné síly růstu a zároveň řešit sociální a environmentální dědictví předchozí rozvojové cesty Číny.

Rychlý čínský hospodářský růst překročil tempo institucionálního rozvoje a existují důležité institucionální a reformní mezery, které musí Čína vyřešit, aby zajistila vysoce kvalitní a udržitelný růst. Role státu se musí vyvíjet a soustředit se na poskytování stabilních tržních očekávání a jasného a spravedlivého

podnikatelského prostředí, jakož i na posílení regulačního systému a právního státu za účelem další podpory tržního systému.

Vzhledem ke své velikosti je Čína bodem důležitých regionálních a globálních problémů rozvoje. Čína je největším producentem skleníkových plynů a její znečištění ovzduší a vody ovlivňuje další země. Udržování ekonomického růstu na rozumných úrovních má navíc důležité vedlejší účinky pro růst zbytku světové ekonomiky.

Čínská vláda učinila z inovací nejvyšší prioritu svého ekonomického plánování prostřednictvím řady významných iniciativ, jako je „Made in China 2025“, plán oznámený v roce 2015 na modernizaci a modernizaci čínské výroby v 10 klíčových odvětvích prostřednictvím rozsáhlé vládní pomoci. aby se Čína stala významným globálním hráčem v těchto odvětvích. Taková opatření však stále více vyvolávají obavy, že Čína má v úmyslu použít průmyslovou politiku ke snížení závislosti země na zahraničních technologiích (včetně zablokování zahraničních firem v Číně) a nakonec ovládnout globální trhy. Čína je jedinou významnou ekonomikou, která v době krize COVID-19 dosáhla pozitivního růstu (*The World bank*, 2021).

3.8 Spojené státy americké

Navzdory podpisu Phase One Deal v lednu 2020 přetrvává obchodní napětí s Čínou, přičemž většina cel zůstává zachována (v průměru 19 % na začátku roku 2020 ve srovnání s 3 % na začátku roku 2018, před začátkem konfliktu). To, co vyplývá z nově zvoleného politického programu prezidenta J. Bidena, obchodní hrozby pro Evropu slábnou, zatímco obchodní napětí vůči Číně neutichá.

Od poloviny 20. století Spojené státy agresivně prosazují volný a otevřený obchod. Pomohlo založit řadu mezinárodních organizací, jejichž cílem je podporovat volný obchod, včetně Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT), nyní známé jako Světová obchodní organizace (WTO). Zvyšující se globální integrace a vzestup nových technologií, včetně přijetí IT zvyšujících produktivitu na pracovišti a nárůst špičkových společností, napomohly v 90. letech ve Spojených státech hospodářskému rozmachu. Období mezi lety 1993 a 2001 znamenalo nejdelší trvalou expanzi v ekonomické historii USA a pohánělo strmý nárůst zaměstnanosti, příjmů a spotřebitelské poptávky.

USA hrají hlavní roli v systému mezinárodního obchodu a jsou obecně považovány za zastánce omezených překážek obchodu a dohod o volném obchodu. Rovněž se zapojily do dohod o volném obchodu s mnohými zeměmi a uskupeními.

Dokonce americký dolar (USD) je často označován jako světová měna, protože je zdaleka nejpoužívanější měnou v mezinárodních transakcích a také nejrozšířenější rezervní měnou. Téměř dvě třetiny měnových rezerv držených po celém světě jsou v amerických dolarech.

Spojené státy jsou vysoce industrializovanou zemí s vysokou úrovní produktivity a využíváním moderních technologií. Mezi klíčová odvětví patří zemědělství, zejména kukuřice, sója, hovězí maso a bavlna, výroba strojů, chemických výrobků, potravin a automobilů. Vzkvétající terciární trh zaměřený na finance, nové technologie, pojištění, nemovitosti, pronájmy a leasingy. Americký zemědělský sektor je jedním z největších na světě, přičemž samotná Kalifornie produkuje více než třetinu zeleniny v zemi a dvě třetiny ovoce a ořechů. Zemědělství však tvoří pouze 0,9 % HDP a zaměstnává 1% pracovní síly (*The World bank, 2021*). Průmyslový sektor zahrnuje širokou škálu činností a přispívá 18,2 % HDP a zaměstnává 20% pracovní síly. Kromě výše uvedených průmyslových odvětví je země také světovým lídrem v leteckém a farmaceutickém průmyslu. Spojené státy si dokázaly udržet diverzifikovanou produkci. Země je největším světovým producentem kapalného zemního plynu, hliníku, elektřiny a jaderné energie. Je třetím největším producentem ropy na světě a již několik let také ve velkém rozvíjí těžbu břidlicového plynu. Americká ekonomika je v zásadě založena na službách. Terciární sektor představuje více než tři čtvrtiny HDP (a zaměstnává přes 79 % pracovní síly země. Velkou část HDP tvoří sektor financí, pojištění, nemovitostí, pronájmu a leasingu stejně jako profesionální a obchodní služby (*The World bank, 2021*).

3.9 Statistiky obchodní bilance a obchodních partnerů ASEANu

Pro lepší interpretaci je zde ještě zobrazeno a uvedeno několik obrázků (Obr. 2. – 8.) kde je nastíněna obchodní bilance ASEAN-Čína/USA, dále množství a nejčastější druh exportovaného a importovaného zboží z a do ASEAN států.

Všechny údaje/čísla jsou uvedena v milionech USD.

Na Obr. 2 je vidět jaká byla obchodní bilance se zbožím za posledních 10 let. Jde zde vidět vzrůstající (až na výjimku z roku 2017) zápornou obchodní bilanci v případě

obchodování s Čínou. Dále je na Obr. 2 zaznamenána OB se Spojenými státy, kdy je OB vzrůstající a kladná.

Co se týče exportu z ASEAN do Číny (Obr. 3), zde v obou letech 2018–2019 výrazně převládá export položky **elektrické stroje a zařízení a jejich části a součásti**, kam patří záznamníky a reproduktory zvuku; rekordéry a reproduktory televizního obrazu a zvuku, části a příslušenství těchto předmětů.

Import z ASEAN do Číny (Obr. 4), byl v obou letech 2018–2019 také nejvíce zastoupen položkou **elektrické stroje a zařízení a jejich části a součásti**, avšak v tomto případě je suma obchodovaného zboží přibližně poloviční ve srovnání s exportem. Celková suma (jak bylo vidět i na Obr. 2 se tedy liší o 87,1 milionu USD v roce 2018 a o 102,9 milionů USD v roce 2019.

Dále na obrázku Obr. 5 je zobrazen exportu z ASEAN do USA v letech 2018–2019, a i v tomto případě převládá export položky elektrické stroje a zařízení a jejich části a součásti, avšak suma po porovnání s exportem do Číny je mnohem nižší. Celková suma vyexportovaného zboží v porovnání s exportem do Číny se od sebe moc neliší, přibližně o 20 milionů USD v obou sledovaných letech.

Import z ASEAN do USA (Obr. 6), byl v obou letech 2018–2019 nejvíce zastoupen **jadernými reaktory, strojními a mechanickými zařízeními**. Celkový import činil v obou letech přes 100 milionů USD, a v tomto případě je celková obchodní bilance s USA kladná, nevzniká schodek, jako v případě Číny. V roce 2018 činil přebytek OB přes 57 milionů USD a v roce 2019 dokonce téměř 73 milionů USD.

Dále jsou zde údaje o přímých zahraničních investicích v ASEAN provedených Spojenými státy a Čínou (Obr. 7 a Obr. 8). Čína i Spojené státy ve sledovaných letech nejvíce investovali v ASEAN státech v roce 2017.

Data byla ASEANstats zveřejnila v roce 2020, tedy není zde ještě vidět, jak moc pandemie COVID-19 ovlivnila obchod se zbožím.

Table 5.11. ASEAN Balance of Trade in Goods by Trading Partners, 2010-2019

(in million US\$)

Trading Partner	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Trade Balance (X-M)										
ASEAN	25,932.6	49,097.5	50,406.9	59,475.1	52,305.1	38,832.4	37,838.3	34,533.9	40,227.7	32,019.5
Trading Partner	70,711.0	36,954.5	-15,582.5	-35,711.1	461.5	31,772.9	29,481.7	43,756.4	6,956.0	-791.1
Australia	18,526.1	17,944.1	21,660.0	21,539.9	17,050.7	14,089.2	13,288.0	10,099.7	12,250.7	7,791.3
Canada	1,272.3	856.6	827.8	951.0	1,598.2	1,709.7	2,157.3	1,848.3	1,725.4	2,778.9
China	-10,360.1	-14,858.3	-34,309.7	-44,826.4	-58,686.0	-72,914.0	-80,636.6	-66,918.1	-87,134.8	-102,863.3
EU-28	26,447.6	22,168.4	6,971.8	2,556.4	16,833.6	24,118.9	27,287.5	54,573.0	33,489.8	27,397.1
India	17,441.6	17,746.3	15,938.2	16,383.1	19,395.4	20,941.2	16,933.0	17,119.0	20,283.3	19,501.6
Japan	-12,945.6	-271.5	-8,593.6	4,676.4	11,222.1	1,082.3	-9,308.0	-6,914.5	-2,114.6	-6,208.2
Korea, Republic of	-11,930.7	-16,423.5	-20,688.0	-29,180.2	-28,187.5	-29,725.0	-32,631.7	-41,385.6	-40,539.3	-37,746.6
New Zealand	1,134.6	909.1	1,956.4	1,578.4	2,046.9	1,698.4	1,194.4	1,417.9	1,864.9	1,660.6
Russian Federation	-5,858.3	-7,439.0	-8,385.8	-9,488.6	-11,742.3	-5,431.2	-2,392.5	-5,016.8	-8,087.4	-5,991.9
USA	18,546.1	12,108.7	15,851.7	22,258.9	30,918.5	40,303.3	50,342.6	51,128.2	57,521.6	72,795.2
Rest of the World	28,437.3	4,213.6	-6,811.3	-22,160.0	11.9	35,900.2	43,247.9	27,804.3	17,696.4	20,094.1
Total	96,643.5	86,052.1	34,824.4	23,764.0	52,766.6	70,605.3	67,320.0	78,290.2	47,183.7	31,228.4

Source:
ASEAN Secretariat

Note:
1) Balance of trade is the difference between the value of exports and value of imports.

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 2 Obchodní bilance zboží podle ASEAN partnerů mezi lety 2010-2019

Table 5.22. Top Ten Goods Exported from ASEAN to China by 2-digit HS Code, 2018-2019

2018				2019			
HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)	HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)
85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	54,039.5	27.3	85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	54,005.4	26.7
27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	22,652.5	11.5	27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	21,741.1	10.7
84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	15,071.7	7.6	84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	14,600.7	7.2
39	Plastics and articles thereof	12,489.7	6.3	39	Plastics and articles thereof	13,011.2	6.4
29	Organic chemicals	9,023.6	4.6	40	Rubber and articles thereof	8,201.2	4.0
40	Rubber and articles thereof	8,875.5	4.5	90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	7,914.9	3.9
90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	8,356.7	4.2	29	Organic chemicals	7,139.9	3.5
08	Fruit and nuts, edible; peel of citrus fruit or melons	4,694.9	2.4	08	Fruit and nuts, edible; peel of citrus fruit or melons	6,487.6	3.2
15	Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products; prepared animal fats; animal or vegetable waxes	4,594.1	2.3	71	Natural, cultured pearls; precious, semi-precious stones; precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; imitation jewellery; coin	6,162.4	3.0
26	Ores, slag and ash	3,768.9	1.9	15	Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products; prepared animal fats; animal or vegetable waxes	5,209.7	2.6
Top Ten Commodities		143,567.1	72.6	Top Ten Commodities		144,474.0	71.3
Others		54,112.4	27.4	Others		58,076.0	28.7
Total		197,679.5	100.0	Total		202,550.0	100.0

Source:
ASEAN Secretariat

Note:
1) Value is in million US\$

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 3 Deset nejvíce exportovaných položek zboží z ASEAN do Číny za rok 2018-2019

Table 5.23. Top Ten Goods Imported to ASEAN from China by 2-digit HS Code, 2018-2019

2018				2019			
HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)	HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)
85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	85,520.5	30.0	85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	90,341.6	29.6
84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	47,605.6	16.7	84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	52,485.0	17.2
72	Iron and steel	14,922.1	5.2	27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	17,309.7	5.7
27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	13,661.4	4.8	39	Plastics and articles thereof	12,494.8	4.1
39	Plastics and articles thereof	10,852.9	3.8	72	Iron and steel	12,316.0	4.0
73	Iron or steel articles	9,792.0	3.4	73	Iron or steel articles	9,995.4	3.3
29	Organic chemicals	5,894.7	2.1	87	Vehicles; other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof	6,502.8	2.1
90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	5,447.5	1.9	90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	6,332.5	2.1
60	Fabrics; knitted or crocheted	5,352.8	1.9	60	Fabrics; knitted or crocheted	5,854.4	1.9
87	Vehicles; other than railway or tramway rolling stock, and parts and accessories thereof	5,260.8	1.8	29	Organic chemicals	5,778.5	1.9
Top Ten Commodities		204,310.3	71.7	Top Ten Commodities		219,410.6	71.8
Others		80,504.0	28.3	Others		86,002.6	28.2
Total		284,814.3	100.0	Total		305,413.2	100.0

Source:
ASEAN Secretariat

Note:
1) Value is in million US\$

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 4 Deset nejvíce importovaných položek zboží z ASEAN do Číny za rok 2018-2019

Table 5.36. Top Ten Goods Exported from ASEAN to USA by 2-digit HS Code, 2018-2019

2018				2019			
HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)	HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)
85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	39,626.2	24.7	85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	49,693.9	27.0
84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	23,372.5	14.6	84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	26,097.1	14.2
61	Apparel and clothing accessories; knitted or crocheted	13,510.4	8.4	61	Apparel and clothing accessories; knitted or crocheted	13,891.6	7.6
62	Apparel and clothing accessories; not knitted or crocheted	8,856.2	5.5	62	Apparel and clothing accessories; not knitted or crocheted	9,886.4	5.4
64	Footwear; gaiters and the like; parts of such articles	7,629.5	4.8	94	Furniture; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; lamps and lighting fittings, n.e.c.; illuminated signs, illuminated name-plates and the like; prefabricated buildings	9,060.4	4.9
90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	7,358.5	4.6	64	Footwear; gaiters and the like; parts of such articles	8,684.9	4.7
40	Rubber and articles thereof	7,320.6	4.6	40	Rubber and articles thereof	8,259.7	4.5
94	Furniture; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; lamps and lighting fittings, n.e.c.; illuminated signs, illuminated name-plates and the like; prefabricated buildings	5,997.0	3.7	90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	8,240.2	4.5
21	Miscellaneous edible preparations	3,374.6	2.1	42	Articles of leather; saddlery and harness; travel goods, handbags and similar containers; articles of animal gut (other than silk-worm gut)	3,622.0	2.0
03	Fish and crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates	2,681.8	1.7	21	Miscellaneous edible preparations	3,420.8	1.9
Top Ten Commodities		119,727.2	74.7	Top Ten Commodities		140,856.7	76.6
Others		40,534.0	25.3	Others		42,937.5	23.4
Total		160,261.2	100.0	Total		183,794.3	100.0

Source:
ASEAN Secretariat

Note:
1) Value is in million US\$

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 5 Deset nejvíce exportovaných položek zboží do ASEAN z USA za rok 2018-2019

Table 5.37. Top Ten Goods Imported to ASEAN from USA by 2-digit HS Code, 2018-2019

2018				2019			
HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)	HS	Commodities	Value ¹⁾	Share (%)
84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	21,254.1	20.7	84	Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; parts thereof	23,809.5	21.5
85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	19,960.2	19.4	85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers; television image and sound recorders and reproducers, parts and accessories of such articles	21,289.2	19.2
88	Aircraft, spacecraft and parts thereof	8,939.2	8.7	88	Aircraft, spacecraft and parts thereof	9,013.1	8.1
90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	6,021.0	5.9	90	Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, medical or surgical instruments and apparatus; parts and accessories	6,469.6	5.8
27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	5,683.2	5.5	27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral waxes	6,275.2	5.7
39	Plastics and articles thereof	3,889.8	3.8	39	Plastics and articles thereof	5,110.4	4.6
23	Food industries, residues and wastes thereof; prepared animal fodder	3,096.8	3.0	23	Food industries, residues and wastes thereof; prepared animal fodder	2,729.7	2.5
52	Cotton	2,617.8	2.5	38	Chemical products n.e.c.	2,707.1	2.4
38	Chemical products n.e.c.	2,586.0	2.5	52	Cotton	2,426.1	2.2
12	Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit, industrial or medicinal plants; straw and fodder	2,509.5	2.4	12	Oil seeds and oleaginous fruits; miscellaneous grains, seeds and fruit, industrial or medicinal plants; straw and fodder	2,278.5	2.1
Ten Major Commodities		76,557.4	74.5	Ten Major Commodities		82,108.3	74.0
Others		26,182.2	25.5	Others		28,890.7	26.0
Total		102,739.6	100.0	Total		110,999.1	100.0

Source:
ASEAN Secretariat

Note:
1) Value is in million US\$

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 6 Deset nejvíce importovaných položek zboží z ASEAN do USA za rok 2018-2019

Table 7.9. Foreign Direct Investment (FDI) Inward Flows to ASEAN from China by Industry, 2012-2019

(in million US\$)

Source Country	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Agriculture, forestry, and fishing	58.7	88.0	51.5	62.2	75.2	238.6	323.4	336.1
Mining and quarrying	285.1	553.4	1,122.4	274.7	110.9	679.6	-196.6	-498.7
Manufacturing	-108.5	1,191.2	601.4	741.6	1,094.5	1,691.8	1,451.6	3,642.1
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	6.5	87.7	387.3	554.5	491.5	916.8	324.5	397.2
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	3.0	1.9	-2.8	45.9	16.2	16.9	14.2	89.3
Construction	267.9	8.6	191.5	72.4	671.1	640.0	816.6	471.7
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor cycles	1,319.3	780.1	488.5	372.2	1,773.0	2,823.9	2,080.7	273.9
Transportation and storage	1,714.9	-102.4	-164.1	169.8	138.6	84.2	1,069.8	-2.1
Accommodation and food service activities	0.1	12.2	23.6	46.8	809.0	-180.1	226.2	124.0
Information and communication	41.8	-1.8	-2.9	3.4	29.1	155.3	1,920.8	75.5
Financial and insurance activities	523.7	112.7	2,195.3	1,801.5	3,301.5	5,193.5	961.1	1,646.1
Real estate activities	1,906.7	1,570.9	2,105.5	2,006.2	2,402.6	3,175.7	2,773.3	1,987.7
Professional, scientific and technical activities	-0.4	8.8	23.5	12.3	53.1	58.5	80.9	155.1
Administrative and support service activities	0.2	-2.0	1.4	1.5	7.7	2.8	9.1	9.3
Public administration and defence; compulsory social security	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Education	0.0	5.2	0.7	0.5	2.4	7.0	-13.5	-2.3
Human health and social work activities	1.4	4.0	4.0	2.2	6.5	18.8	19.6	18.1
Arts, entertainment and recreation	1.6	2.2	-0.8	0.0	13.6	0.9	34.4	3.2
Other services activities.	1,472.4	878.1	-290.1	293.2	63.7	-28.9	344.7	169.6
Others	480.8	966.4	75.8	110.9	211.8	0.0	0.0	0.1
Total	7,975.2	6,165.2	6,811.7	6,571.8	11,272.1	15,495.4	12,240.9	8,895.9

Source:
ASEAN Secretariat

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 7 Přímé zahraniční investice do ASEAN z Číny podle odvětví v letech 2012-2019

Table 7.14. Foreign Direct Investment (FDI) Inward Flows to ASEAN from USA by Industry, 2012-2019

(in million US\$)

Source Country	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Agriculture, forestry, and fishing	2.6	54.0	-20.9	9.3	6.0	5.6	21.3	4.0
Mining and quarrying	675.6	906.9	-833.8	560.7	-902.5	-3,136.0	-4,243.4	710.5
Manufacturing	-8,661.1	5,432.8	1,664.9	330.7	-2,831.8	-1,108.6	15,371.2	8,078.8
Electricity, gas, steam and air conditioning supply	-31.4	25.0	8.2	62.3	10.1	76.8	32.7	13.1
Water supply; sewerage, waste management and remediation activities	-65.8	0.4	-1.9	0.8	-7.4	2.6	-1.0	2.3
Construction	8.7	7.9	25.8	85.1	8.3	91.2	-46.3	39.5
Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motor cycles	12,968.4	3,436.9	12,454.5	1,012.4	924.6	4,581.4	-19,198.9	2,767.5
Transportation and storage	341.7	34.3	58.8	150.4	551.9	35.8	448.0	117.6
Accommodation and food service activities	12.0	110.0	-74.9	63.2	48.8	-2.2	7.4	-570.9
Information and communication	36.4	22.0	54.2	24.8	337.9	9.0	7.3	128.5
Financial and Insurance activities	6,574.1	-1,582.5	3,786.1	18,477.7	17,676.5	25,369.2	-27,036.0	10,454.5
Real estate activities	521.2	430.8	355.6	527.3	530.2	976.6	694.5	611.3
Professional, scientific and technical activities	2,372.1	-65.3	901.7	-68.0	-42.8	-100.7	76.9	101.5
Administrative and support service activities	41.4	25.3	57.0	54.5	32.9	-27.4	44.0	5.3
Public administration and defence; compulsory social security	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Education	0.5	0.6	0.7	0.5	0.6	1.1	0.6	0.4
Human health and social work activities	2.1	27.8	9.8	17.8	-0.8	0.3	114.8	-2.5
Arts, entertainment and recreation	9.8	0.9	-0.3	0.3	2.8	-1.9	7.9	0.4
Other services activities.	140.2	337.8	-179.2	-132.2	-1,749.6	-36.6	10,237.1	1,617.8
Others	3,963.0	2,252.4	2,875.0	1,735.0	1,095.3	39.0	0.0	0.0
Total	18,911.4	11,457.9	21,141.3	22,912.5	15,691.0	26,775.3	-23,462.0	24,079.6

Source:
ASEAN Secretariat

Zdroj: (ASEANstats, 2020)

Obr. 8 Přímé zahraniční investice do ASEAN z USA podle odvětví v letech 2012-2019

4 Analytická část

Dlouhodobý výhled Číně je v ostrém kontrastu s americkým krátkodobým přístupem. Obchodní válka nadále ničí americkou ekonomiku i pod novou Bidenovou administrativou. Bidenova administrativa neprovedla změny v tarifních strukturách a údajně zkoumá obchodní Phase One Deal. Čínský ministr zahraničí Wang Yi nedávno požádal prezidenta Bidena, aby obnovil jednání s Čínou o odstranění cel a sankcí. Wang poukázal na to, že Spojené státy výrazně omezily dvoustranné rozhovory na všech úrovních (PIIE, 2021).

Co se týče znehodnocení měny, ze které byla Čína nařčena, je pravda, že čínský jüan (RMB) stále není volně směnitelnou měnou v tom smyslu, že čínský kapitálový účet stále není volně směnitelný. Čínský běžný účet je však již asi dvě desetiletí směnitelný.

Nedávné prudké oslabení čínské měny bylo hlavně proto, že trh nepředvídal obchodní válku USA a Číny a převládající nejistotu. Je však důležité zdůraznit, že pokles RMB nebyly Čínou vytvořeny záměrně. Čína ve svém vlastním zájmu nemá motivaci k znehodnocování RMB, i když se zdá, že oslabení RMB může v krátkodobém horizontu podpořit čínský vývoz. Pokles RMB jsou skutečně také politicky nepříznivý, vzhledem k tomu, že Čína podporuje iniciativu Nové Hedvábné stezky. Pokles RMB by poškodil zájem zemí ASEAN, které mají exportní struktury podobné Číně. Čína vynakládá velké úsilí na podporu Regionálního komplexního hospodářského partnerství (RCEP), jelikož podpora zemí ASEAN je klíčem k úspěchu RCEP. Z tohoto pohledu je možné pochopit, proč Čína nemá motivaci znehodnocovat svoji měnu (Guo, Chen, Šević, 2021).

Když zasáhla pandemie COVID-19, obchodní válka ustoupila do pozadí a sloužila pouze ke zdůraznění neschopnosti Číny splnit podmínky dohody o nákupu dalších 200 miliard USD v amerických produktech (PIIE, 2021).

4.1 Případ Huawei

Dne 15. května 2019 vydal prezident Trump výkonný příkaz, který dává americkému ministerstvu obchodu pravomoci zablokovat společnosti Huawei prodej jejích telekomunikačních zařízení a služeb ve Spojených státech. Čínská firma –

stejně jako 70 poboček – byla přidána na tzv. **Entity list**, který jim bránil v podnikání ve Spojených státech, pokud nemají zvláštní licenci (Zhang, 2021).

Spojené státy zavedly zásadní omezení prodeje zařízení Huawei s odvoláním na bezpečnostní obavy. Společnost Huawei je vnímána jako hlavní úspěch čínského technologického pokroku. Přístup, který omezuje vzestup Huawei, je vnímán jako hrozba pro Čínu. Spojené státy také zakázaly prodej čipového a jiného softwaru společnosti Huawei, a tím dále omezily jeho prodej a fungování. Většina aktualizací od Googlu a dalších platforem pro Android není sdílána se zařízeními Huawei. S ohledem na tato přísná opatření společnost Huawei oznámila, že má alternativní operační platformu, kterou může kdykoli použít. S platnými omezeními to však může omezit ambice Číny stát se lídrem v oblasti hardwaru a také zabít její sny o 5G. Zapojení společnosti Huawei transformovalo obchodní spor na další bitvu technologického know-how (Balding, 2021).

Americké ministerstvo obchodu několikrát souhlasilo s obnovením licence, protože platila represivní opatření, ale ta nejnovější skončila 13. srpna 2020. S platnými novými předpisy musí společnosti jako Google, Intel, Qualcomm nebo Microsoft omezit obchodní vztahy se společností Huawei, jakmile nedostane povolení od amerických úřadů. Odříznutí od aktualizací systému Android pro telefony Huawei, je jednou z hlavních překážek k celosvětové expanzi. Poslední sankce zavedené v květnu a srpnu 2020 zakazovaly jakýmkoli americkým společností a zahraničním společností používat americký software a stroje dodávat společnosti Huawei. Jednalo se o další krok, který čínskému gigantu způsobil potíže.

Huawei je pro Čínu velkým problémem. Technologický gigant je považován za národní symbol technologií a také symbolem čínského tlaku na domácí inovace, které jsou klíčové pro jeho dlouhodobější růstové a rozvojové ambice (Zhang, 2021).

4.2 Vojenská hrozba pro Spojené státy

Podle Hsieha (2020) jsou také obavy, že zvětšující se čínská armáda má v nejbližších letech, nebo v příštím desetiletí plány udeřit na ostrovní zemi Tchaj-wan, se kterou má dlouhodobé a neutuchající spory. Sporné politické postavení Tchaj-wanu je již dlouho předmětem i amerických a čínských vztahů. Opakovaná provokace bývalého prezidenta Donalda Trumpa částečně urychlila, už i tak rychlé budování armády v Číně. Také jsou spekulace, o že by Tchaj-wan mohl

jednostranně vyhlásit nezávislost na Číně. To by znamenalo okamžitý vojenský zásah. I když Tchaj-wan není součástí integrace ASEAN, nachází se v jihovýchodní Asii, v blízkosti Filipín, s nimiž mají Spojené státy dohodu VFA a také na Filipínách mají dvě americké základny. V tomto případě by vojenský střet byl nevyhnutelný.

Spojené státy by v tomto konfliktu měly zaujmout pevné postavení a názor, a je důležité posílit (ne zcela vojensky obsadit) bezpečnostní spolupráci mezi USA a Tchaj-wanem, aby byl zajištěn mír v jihovýchodní oblasti.

Taková invaze by byla výbušnou událostí, která by mohla uvrhnout celý region do chaosu a potenciálně vyvrcholit střeleckou/námořní válkou mezi Čínou a Spojenými státy. Odhaduje se, že do roku 2030 bude čínské námořnictvo dvakrát větší než americké námořnictvo. Proti tomu musí Spojené státy vymyslet strategii, aby tato situace buďto nenastala, nebo se ji snažit co nejvíce oddálit (*The Australian*, 2021).

Přímá vojenská konfrontace s Čínou se neočekává, ale zpravodajské operace, kyberútoky a globální snahy o vliv zesílí jsou velmi pravděpodobné, a částečně již podle USA začaly. Snaha Číny rozšířit svůj rostoucí vliv představuje jednu z největších hrozeb pro Spojené státy. Bidenova administrativa nyní čelí výzvě, zda Čínu konfrontovat, nebo zvětšující se čínskou armádu prozatím ignorovat.

Zpráva od americké národní bezpečnostní agentury klade Čínu na první místo v seznamu hrozeb, následovanou Ruskem, Íránem a Severní Koreou.

Čína také představuje rostoucí hrozbu kyberútoků proti Spojeným státům. To je také jeden z důvodů proč Spojené státy na čínského technologického giganta uvaluje sankce a zakazuje americkým firmám spolupráci.

Jedná se o bitvy o moc v šedé zóně, které nemají podněcovat k válce, budou intenzivnější se zpravodajskými operacemi a kybernetickými útoky. Čína má jednu z nejrychleji se modernizujících armád na světě. Je to začínající vojenská velmoc. Disponuje působivou řadou pokročilého vojenského vybavení. Čína je nyní schopna samostatně navrhovat a vyrábět pokročilé vojenské předměty a mnohem levněji než kdokoliv jiný. Čínská nákladově konkurenceschopná vojenská výroba přinesla další výhody v podobě vývozu zbraní. Čína je nyní po USA druhým největším vývozcem zbraní na světě.

4.3 Dopady a důsledky americko-čínské obchodní války na ASEAN státy

ASEAN státy se díky své poloze dostaly do nepříjemné situace. Geografická blízkost a velikost čínské ekonomiky vyžadují, aby ASEAN země udržovaly s Čínou smysluplné vztahy a zároveň vyvažovaly její vliv vůči Spojeným státům.

Možné kroky USA

Podle Carvalho, Azevedo a Massuquetti (2019), země ASEANu stojí před skličující a nekonečnou výzvou přesvědčit velmoci, že tento region se nebude stavět na žádnou stranu. Je možné, že pokud USA vyzývají rostoucí přítomnost čínských technologických gigantů v jihovýchodní Asii jako oporu **Digitální Hedvábné stezky**, USA by mohly region vnímat jako slabého spojence a partnera, a přestat s ASEAN zeměmi udržovat významné přátelské vztahy a region by mohl čelit následkům.

Pokud jde o národní bezpečnost, země jihovýchodní Asie by si měly dávat pozor, aby nebyly hluboce zataženy do technologické rivality mezi USA a Čínou. Nemělo by být dovoleno, aby se toto soupeření stalo dalším sporným problémem k podkopání jednoty a soudržnosti ASEAN.

Agresivní politika USA a Číny proti sobě navzájem je založena na strategickém vnímání a realitě, která by se mohla lišit od té v zemích jihovýchodní Asie.

Země jihovýchodní Asie by neměly být ovlivňovány ideologickou rétorikou velmocí, ale měly by mít jasno v získaných sociálně-politických hodnotách, které definují jejich národnost.

Možné kroky Číny

Zatímco Čína snižuje dovoz z USA, místo toho nakoupila více z jiných zemí, a zejména ze zemí NHS. Velké obchodní partnerství je ještě více prohloubilo a ASEAN státy ukázaly, že mají Číně co nabídnout a naopak.

Čína například nabídla vakcíny proti onemocnění COVID-19 ASEAN zemím v době, kdy je měly nedostatek a musely by na vakcíny ze Západu čekat dlouhou dobu. Jedná se o součást národní agendy **Hedvábná stezka zdraví**, jejímž cílem je zajistit hospodářské oživení po pandemii, což je i nadále prioritou vlády Číny i jihovýchodní Asie. Všechny velké ASEAN země provedly plány ekonomické záchrany, v nichž jsou významnou součástí zahraniční obchod a zahraniční

investice. Protože se většina jihovýchodní Asie spoléhá na zahraniční obchod a investice, je budování užších ekonomických vazeb s Čínou pro ně vhodnou volbou, jak postavit své ekonomiky zpět na nohy. Deset zemí ASEAN se staly největším obchodním partnerem pro Čínu, přičemž celkový obchod předběhl Evropskou unii. V novém kontextu zpomaleného šíření COVID-19 po zavedení vakcín bude realizace projektů NHS urychlena za účelem posílení zaměstnanosti a hospodářského rozvoje v ASEAN (Chong, Li a Yip, 2021).

4.4 Predikce do budoucna

Celého konfliktu

Dohoda Phase One Deal byla pouze jakýmsi příměřím v ekonomické rivalitě těchto dvou zemí. Jelikož většina obchodních cel zůstala v platnosti, Peking a Washington mají k dosažení úplné dohody ještě dlouhou cestu. Pro Trumpovu administrativu bylo chybou fixovat obchodní deficit s Čínou a záporné saldo pocházelo z makroekonomické struktury americké ekonomiky.

Kvůli opatřením přijatým v letech 2017 až 2021 Spojené státy skutečně snížily obchodní deficit s Čínou, ale dovoz ze zemí vykazujících srovnatelný průmyslový profil vzrostl, což celkový obchodní deficit USA ještě zhoršilo. Ti, kdo zaplatili náklady na poplatky, byli občané a podniky USA, což byla situace, která připravila mnohé o práci a přinesla zpomalení růstu HDP ve Spojených státech.

V krátkodobém horizontu je nepravděpodobné, že by administrativa Joe Bidena uvolnila celní tarify a sankce.

Joe Biden se vyhne jakémukoli rozhodnutí, které by bylo pro republikány snadnou výmluvou k útoku. Úřadující prezident může dokonce zpřísnit svůj postoj, například k procesorovým čipům a přenosu citlivých technologií, jako argument pro národní bezpečnost.

Ani Bidenova administrativa se pravděpodobně do Transpacifického partnerství do roku 2022 nevrátí, protože by to vyvolalo silnou nevoli a reakci demokratů i republikánů, obávajících se násilné průmyslové reakce a ztráty zaměstnání. Pandemie COVID-19 zasadila ránu mnoha průmyslovým odvětvím, takže uvolnění obchodní, převážně exportní politiky do USA by mohlo státní orgány poškodit. Joe Biden v prvních dnech svého působení v USA oznámil kampaň a směr

USA pojmenovanou **Made in America**, která měla zajistit, aby federální vláda investovala do amerických podniků peníze daňových poplatníků. Již dříve se Joe Biden ve své prezidentské kampani vyjádřil, že obchodní politika musí začít posílením střední třídy, a zajistit, aby se každý mohl podílet na úspěchu země a jako prezident nebude uzavírat žádné nové obchodní dohody, dokud nebudou investice a vybavení na takové úrovni, aby uspěly v globální ekonomice. Poté, již ve funkci prezidenta dne 24. února 2021 vydal výkonné nařízení o Amerických dodavatelských řetězcích, které má za cíl zajistit a posílit americké dodavatelské řetězce, a být tak více soběstační. Lze tedy s velkou pravděpodobností očekávat, že toto také nastane, a Spojené státy se budou snažit více osamostatnit, a přenést hlavně pracovní místa zpět do USA, a prezident Biden tak zajistí spokojenost pro ve své zemi pro občany (Mehboob, 2021).

Naopak Čína má několik možností. Mohla by zůstat oddaná integraci a doufat, že díky stávajícím propojením sankce vůči čínským technologicky vyspělým společnostem také poškodí své americké protějšky, například firmu Qualcomm natolik, že administrativa Spojených států ustoupí. Na to ovšem Čína potřebuje především čas se připravit a sjednat partnerství pro vytvoření vlastních dodavatelských řetězců. Avšak určitě to není nereálné, jelikož Čína již několikrát ukázala, že se nebojí počkat si na správnou příležitost a dlouhodobou perspektivu upřednostňuje před krátkodobými plány, naopak od USA, kde je tendence spíše v krátkodobých vyhlídkách.

Druhou možností je zaměřit se na podporu úsilí domácích high-tech společností o posílení vlastních pozic v rámci globálních hodnotových řetězců, vypracování pohotovostních plánů a přesměrovat své zaměření na budoucí politicko-ekonomické výzvy a cíle. Rozsáhlé investice například v umělou inteligenci a automatizace, 5G/6G sítě, které by měly být zavedeny do roku 2030 a investice ve výzkumu nových technologií otevře Číně nové možnosti, jak proniknout na globální trh s novými technologiemi a zajistit si tak trh pro sebe, bez ohledu na USA.

Čína se musí také připravit na možnost, že obchodní válka přeroste v měnovou válku. Pokud se na čínský jüan dostane devalvační tlak a Čínská lidová banka nezasáhne, aby stabilizovala svoji hodnotu vůči americkému dolaru, tak ji USA mohou označit za manipulátor měny (Amiti, Kong a Weinstein, 2020).

V ASEAN státech

Státy ASEANu považují Čínu za svého největšího obchodního partnera a nepříznivé sankce na uvalené na Čínu, se projevují v čínských firmách sídlících v ASEAN státech. Po asijské finanční krizi, která v devadesátých letech minulého století způsobila v celém regionu zmatek, nyní ASEAN stojí před další velkou ekonomickou výzvou, obchodní válkou mezi USA a Čínou a jejím přeléváním. Na rozdíl od předchozích krizí hrozí, že pokračující obchodní spor mezi dvěma největšími světovými ekonomikami zasáhne ekonomiky ASEAN tam, kde je to nejvíce ekonomika pocítí. V roce 2019 se stále více projevovalo, že obchodní válka negativně ovlivňuje ekonomiky ASEAN narušením globálního dodavatelského řetězce, jehož je ASEAN nedílnou součástí. V důsledku toho se vývoz zemí ASEAN neustále snižuje. To mělo přímý dopad na ekonomickou výkonnost. Ačkoliv většina zemí ASEAN zaznamenala za poslední období pokles vývozu, dva členové ASEAN zaznamenali nárůst svého vývozu. Byly nimi Vietnam a Kambodža. Obě země byly schopny rozšířit svůj export, protože řada firem se buď rozhodla přesměrovat svůj export do USA přes Vietnam, nebo se rozhodla přemístit svá výrobní zařízení z Číny zasažené celními sazbami do jiných zemí (ASEAN, 2021).

Celkově se má situace ve ASEAN ještě zhoršit, protože jednání mezi americkými a čínskými vládními představiteli, jejichž cílem bylo najít řešení obchodní války, se zatím ukázala jako neefektivní. V regionu ASEAN zemích se tak začíná formovat model s klesající tendencí a malý růst ekonomiky, protože jeho ekonomiky jsou svědky neutuchajícího poklesu exportu, což zase nadále podkopává jejich celkový ekonomický růst.

Na druhou stranu, omezení americké vlády na čínský obchod a technologie přimělo Čínu, aby urychlila budování nového regionálního průmyslového řetězce ve východní Asii, který je zaměřen na čínský trh a nevyužívá americké technologie. Dopady čínské regionální strategie na obchod ASEAN-Čína bude patrný v několika oblastech.

Čína bude muset začít klást větší důraz na regionální obchodní dohody, která oživí obchod mezi ASEAN státy a Čínou, konkrétně například Singapur. Singapur stojí na klíčovém geografickém místě a je největším námořním centrem v ASEAN regionu. Pandemie spojená s konflikty mezi USA a Čínou učinila globální obchodní

dodavatelský řetězec a průmyslový řetězec kratší. Globální obchodní dodavatelský řetězec se bude postupně zkracovat a bude více zaměřen na regiony. Posílení obchodních vazeb se sousedy se stalo nejlepší mezinárodní strategií Číny. Vzhledem k tomu, že se vztahy mezi Čínou a USA pravděpodobně v nejbližších letech nezmění, zaměří se Čína více na Regionální Komplexní Ekonomické Partnerství (RCEP), zejména na obchodní vztahy s ASEAN státy.

Čína se také zaměří na vybudování regionálního průmyslového řetězce ve východní Asii. Omezení americké vlády na čínský obchod a technologie nedávno přimělo Čínu, aby urychlila budování nového regionálního průmyslového řetězce ve východní Asii, který je zaměřen na čínský trh a nevyužívá americké technologie. ASEAN tak bude mít více příležitostí pro průmyslovou spolupráci s Čínou, což podpoří dvoustranný růst obchodu.

4.5 Návrh možných opatření v americko-čínské obchodní válce

Jedním z dlouhodobých možných návrhů na uklidnění situace mezi Spojenými státy a Čínou nacházím ve vzájemném investování skrze Outward Direct Investment. Pokud obě země budou mít v té druhé určité zázemí, budou mít za cíl střežit své zájmy, a dlouhodobě budou mít zájem, aby situace na globálním trhu byla stabilní. I podle makroekonomických teorií je spolupráce tou nejlepší volbou. Společné slovo je možné nalézt právě ve vidině většího zisku v dlouhém období. USA mají stále velký pocit nadřazenosti, dívají se na svět z pohledu zaměřeného na USA, aniž by přijaly fakt, že Čína se stala nejsilnější ekonomikou světa. Opomíná také další historický fakt, a to, že Spojené státy vždy ve 20. století těžily ze spolupráce s Čínou v asijsko-pacifickém regionu. Čínsko-americká spolupráce například vedla k vítězství nad militaristickým Japonskem během druhé světové války a přetvoření asijsko-pacifické geopolitiky ve prospěch USA během studené války proti Sovětskému svazu.

Na začátek je důležité rozlišovat mezi **Outward Direct Investment (ODI)** a **Foreign direct investment (FDI)**. Ač se to může jevit jako stejná obchodní operace, není tomu tak. ODI je v anglickém jazyce označován nejčastěji jako Outward Direct Investment (zkratka ODI), nebo také jako Direct Investment Abroad. Zde proto pro zjednodušení je použita anglická terminologie, jelikož český výraz ODI se

nepřekládá a používá se pouze výraz přímé zahraniční investice, i když tento termín a ODI není totožný.

K přímým zahraničním investicím (FDI) dochází, když nerezident investuje do akcií rezidentní společnosti. Naopak k ODI dochází, když rezidentní společnost investuje do stoprocentní dceřiné společnosti nebo společného podniku v nerezidentské zemi jako součást strategie rozšíření svého podnikání (Archana, 2020).

Rozsah FDI i ODI národa lze považovat za známku toho, že jeho ekonomika je vyspělá. Bylo prokázáno, že ODI zvyšuje investiční konkurenceschopnost země a ukázalo se, že je zásadní pro dlouhodobý a udržitelný růst. Velké americké, evropské a japonské firmy například dlouhodobě investují mimo své domácí trhy, a je to jeden z faktorů, proč jsou úspěšné.

V roce 2015 čínské zámořské investice poprvé přesáhly přímé zahraniční investice (FDI) v Číně. V roce 2016 dosáhla čínská ODI vrcholu, čínské společnosti investovaly v zámoří přes 170 miliard USD. Počínaje rokem 2017 Čína započala ODI klesající trend, který pokračuje. V roce 2018 čínský příliv přímých zahraničních investic (FDI) opět překročil ODI, čímž se země opět stala čistým dlužníkem.

V roce 2019 čínská ODI klesly o 8,2 % na 110,6 miliardy USD. Většina čínských ODI je přílivem do nájemních a komerčních služeb, výroby, distribuce a maloobchodu. Počínaje rokem 2016 začala Čína zpřísnovat své kapitálové kontroly. V důsledku toho bylo mnoho čínských zámořských projektů omezeno. Tato omezující opatření měla omezit únik kapitálu, a to rychle proudící aktiva nebo peníze ze země. Současně čínské ODI brzdily také domácí hospodářský útlum v Číně, a to především kvůli přetrvávajícím dopadům obchodní války s USA. Kvůli pomalému domácímu růstu se investice do zahraničních aktiv staly méně atraktivními. Dříve byly zahraniční investice čínských firem významnou hybnou silou globálních cen aktiv, většinou v důsledku prodeje majetku a fúzí a akvizic (Luo a kol, 2021).

Obecně platí, že americko-čínská bilaterální investiční smlouva (BIT) bude pro čínské firmy přínosem investovat v zámoří a stát se globálním hráčem, což bude výhodné pro čínské domácí firmy. Americký postup přezkoumání zahraničních investic je méně transparentní a omezuje ODI z jiných zemí, včetně investic čínských firem. V současné době investici vyšetřuje a schvaluje Výbor pro

zahraniční investice ve Spojených státech (CFIUS), což je mezi agenturní skupina vedená ministerstvem financí, která má zajistit, aby akvizice amerických firem nepoškodily národní bezpečnost USA. V některých průmyslových odvětvích jsou zahraniční investice výslovně omezeny a zakázány vládou USA. Řada čínských investičních obchodů v USA v současné době čelí překážkám. BIT pravděpodobně nezmění proces CFIUS, ale zvýší transparentnost procesu, což dává čínským firmám více příležitostí vstoupit na americký trh.

Americko-čínské BIT bude také prospěšný pro čínské domácí reformy. Čínský regulační rámec se přesunul z omezování na usnadňování, podporování a povzbuzování ODI, ale stále existují silné prvky administrativní kontroly, které čínským firmám neposkytují dostatečné pobídky k investicím do zámoří. Aby mohla být domácí regulace v souladu s BIT, musí Čína zprůhlednit domácí předpisy týkající se ODI a zjednodušit proces. Reforma domácích předpisů také zvýší ODI čínských firem.

Z dlouhodobého hlediska jsou BIT a ODI pro čínské firmy přínosem pro zlepšení jejich produktivity a ziskovosti. Čína proto musí pevně a vytrvale tvrdit, že to s připojením BIT k USA prostřednictvím vyjednávání myslí vážně. V krátkodobém horizontu však připojení k BIT uškodí některým čínským firmám nebo průmyslovým odvětvím, přestože je pro čínské firmy výhodné zlepšit jejich produktivitu a ziskovost. Studie o průmyslových odvětvích ukazují, že ve firmách v některých výrobních odvětvích, zejména těm, které mají velké mezery v technologiích, dojde v krátkodobém horizontu k poškození. Proto může vyžadovat postupné rušení ochrany v malém počtu průmyslových odvětví. Čína by měla trvat na tom, že americká strana musí učinit své vyšetřování národní bezpečnosti transparentnějším a americká vláda by měla vytvořit příznivější investiční prostředí pro zahraniční investice (Archana, 2020).

Závěr

Jak již bylo zmíněno v úvodu závěrečné práce, tato práce pojednává o mezinárodním obchodě, a významu americko-čínské obchodní války v ASEAN regionu. Práce se zabývá ekonomickou podstatou konfliktu, nikoliv politické a mocenské důvody.

V první, teoretické části se vysvětlují hlavní ekonomické směry a jakým způsobem ovlivňují dnešní politiku. Dále je zmíněn význam a funkce volného obchodování a význam Světové obchodní organizace (WTO). Práce v první kapitole dále pokračuje historickým pozadím americko-čínské obchodní války, a jaké události jí předcházely za administrativy amerického prezidenta Baracka Obamy, kdy a jak vznikl samotný konflikt obchodní války za administrativy Donalda Trumpa, a jak se k současné situaci staví nynější prezident USA Joe Biden.

Druhá kapitola pojednává o samotném ASEAN regionu, pozadí význam a důvody za jakých integrace vznikla. Jsou popsány vztahy mezi ASEAN a Spojenými státy, vztahy mezi ASEAN a Čínou, význam Transpacifického partnerství pro ASEAN a jeho nynější podoba v přetvoření na Komplexní a Progresivní Dohodu o Transpacifickém partnerství. Je zde zmíněna i čínská iniciativa Nová Hedvábná stezka, ze které pro ASEAN proudí investice, budování infrastruktury a rozšiřování obchodu. Je zde popsána ACFTA, neboli Zóna volného obchodu mezi ASEAN a Čínou, a také nejnovější dohoda, které se účastní Čína i všechny země ASEAN regionu. Jedná se v současnosti o největší světovou dohodu o volném obchodování, nejvíce si klade za cíl snížit obchodování mezi členskými státy a také byrokracii a tarify.

V další kapitole následuje pohled na ekonomickou situaci v ASEAN regionu a také podrobná analýza vybraných a nejdůležitějších ekonomik v ASEAN regionu, konkrétně Thajsko, Singapur, Malajsie, Indonésie, Filipíny a Vietnam. Následně jsou zde popsány ekonomiky Spojených států a Číny, a tak si čtenář může vytvořit představu o aktuálním stavu těchto dvou ekonomik. V poslední podkapitole jsou přidány statistiky o exportu a importu, který se odehrává v ASEAN státech.

V poslední analytické části se práce zabývá zprvu omezeními uvalených na Huawei, kvůli obavám z narušení bezpečnosti ve Spojených státech. Zmíněný čínský technologický gigant Huawei, a uvalená omezení na něj se stala jedním z hlavních

problémů při řešení obchodní války mezi Čínou a Spojenými státy. Z pohledu Číny šlo nejprve o velmi nepříjemnou situaci, jelikož hrozilo, že čipy používané do jejich technologiích nebude možné nijak nahradit. Na druhou stranu společnost oznámila, že již má alternativní řešení a také novou operační platformu pro svoje zařízení.

Dále bylo také zjištěno, že Čína nemá motivaci znehodnocovat svoji měnu a pokles čínské měny by mělo pouze za následek oslabení Číny a následně ASEANu.

Další část práce již výlučně, konkrétně a detailně práce zabývá výzkumnými otázkami, které byly na začátku práce stanoveny. Jak již v úvodu zaznělo, byly stanoveny dvě hlavní výzkumné otázky.

- **Jaké jsou dopady obchodní války na ASEAN státy?**

Z pohledu amerických vztahů hrozí, že Spojené státy začnou vnímat ASEAN jako slabého partnera, který se před Čínou nedokáže (nebo nechce) ubránit, a v budoucnu by je mohly vynechat v důležitých obchodních operacích a vyřadit je z dodavatelského řetězce. Také jsou obavy, aby Čína díky svým zájmům na Tchajwanu nezačala vojensky ozbrojený konflikt, a tím by ohrozila americké spojence (Filipíny), čímž by do konfliktu uvalila i samotné Spojené státy.

Z pohledu čínských vztahů ASEAN státy v současnosti kvůli onemocnění COVID-19 benefitují z důvodu dodání čínských vakcín a možnost tak proočkovat svoji velmi početnou populaci v poměrně krátkém čase. Dále je velmi pravděpodobné, že výpadek zboží do Číny způsobený tarify může nahradit právě ASEAN region, jelikož tomu nasvědčuje velké množství společných smluv a dohod.

- **Jaký lze předpovídat budoucí vývoj v americko-čínské obchodní válce v následujících letech?**

Z pohledu USA nejsou zájmy upustit od zavedených celních tarifů na Čínu, a ani se v nejbližších letech pokoušet vrátit do Transpacifického partnerství. Spíše se dá předpokládat, že se Spojené státy více zaměří na sebe a budou se snažit nalézt ztracená pracovní místa, pro své občany, kteří ztratili práci buďto v důsledku americko-čínského konfliktu, nebo v nedávné době v důsledku pandemie COVID-19. Také se předpokládá, že Spojené státy budou chtít zajistit a posílit americké dodavatelské řetězce.

Čína díky svým dlouhodobým strategiím může doufat, že nakonec administrativní Spojených států ustoupí a uvědomí si, že celními tarify poškozují také sebe, nejenom Čínu. Také lze předpokládat, že čínské high-tech společnosti posílí pozice v rámci globálních hodnotových řetězců, a zajistí si tak trh pro sebe, bez ohledu na USA.

Návrh možného opatření k vyřešení /utlumení americko-čínského konfliktu

Jak již bylo v textu nastíněno, celkový účinek ODI, a tím i BIT na čínský výrobní sektor, je pro firmy pozitivní v jejich zahraničních investicích. ODI výrazně zvyšuje produktivitu a ziskovost firem ve výrobním sektoru, kde se USA i Čína pohybují.

Takové operace mají bohaté ekonomické i politické důsledky. Čínské domácí firmy potřebují zmodernizovat své technologie. Zmodernizovat ne ve smyslu, že jejich technologie jsou zastaralé, ale ve smyslu, aby byly více konkurenceschopné a na světové špičkové úrovni, dokonce mají možnost a šanci předběhnout své kolegy jak USA, tak například v Japonsku, či Jižní Koreji. Dále je třeba se naučit lépe manažerské dovednosti od svých zahraničních (amerických) konkurentů. Musí se naučit získávat výhody z BIT, používat národní přístupové podmínky v BIT pro vstup na zahraniční trhy. Čínské tuzemské firmy také musí nastavit globální strategie firem a přerozdělit své zdroje podle měnícího se investičního prostředí s využitím příležitostí zisku mimo domácí trhy. V tomto případě by nastala vzájemná důvěra, která by napomohla zmírnit (avšak ne zcela eliminovat) napětí mezi oběma zeměmi.

Hlavní přínosy závěrečné práce jsou především v:

(1) identifikování rizik a nástrah, které přinesla/přinese americko-čínská obchodní válka, například v podobě vojenských kyberútoků, vyšších daní pro americké občany, nebo zmíněná pracovní místa ve Spojených státech, která mizí po státních. Během průzkumu bylo zjištěno, že celní tarify zavedené na žádost Donalda Trumpa, které zvýšily náklady pro americké spotřebitele a průmyslová odvětví závislá na dováženém zboží jsou ve skutečnosti spotřební daní. Od jejich zavedení v roce 2018 do první poloviny roku 2021 poplatky zvýšily celní příjmy o zhruba 80 miliard USD.

(2) Na druhou stranu také identifikování příležitostí, které může americko-čínská obchodní válka přinést, například v podobě efektivnějších a robustnějších čínských zahraničních investic v ASEAN státech, nebo zkusit využít příležitosti u svého rivala a výrazně zainvestovat ve Spojených státech.

(3) Identifikace predikce do budoucna a další možný vývoj, jelikož jak již bylo zmíněno v textu, ASEAN regionu hrozí, že tamní ekonomiky, které jsou postaveny na vývozu budou v budoucnu vyvážet méně, a hrozí, že jejich ekonomiky začnou stagnovat, nebo dokonce upadat. Proto je potřeba vztahy ještě více posílit, například posílit obchod přes novou dohodu RCEP a přetvořit dodavatelské řetězce, které budou efektivní a pomáhat tamním ekonomikám v růstu.

V samotném závěru práce v Příloze 1 je vytvořená časová osa, která chronologicky popisuje významné události tohoto konfliktu a jejich vyostření. Zde je možné sledovat začátek a stupňující se agresivitu amerického prezidenta Donalda Trumpa k také odvetným operacím ze strany Číny.

Seznam literatury

ALLEYNE, Antonio; ZHANG, Zhaoyong; MU, Yifei. Sustaining International Trade with China: Does ACFTA Improve ASEAN Export Efficiency?. *Sustainability*, 2020, 12.15: 6159.

AMITI, Mary; KONG, Sang Hoon; WEINSTEIN, David. *The effect of the us-china trade war on us investment*. National Bureau of Economic Research, 2020.

ARCHANA, Vani. Who will win from the trade war? Analysis of the US–China trade war from a micro perspective. *China Economic Journal*, 2020, 13.3: 376-393.

ASEAN [online]. 2021 [cit. 2021-07-10]. Dostupné z: <https://asean.org>.

ASLAM, Mohamed. US-China trade disputes and its impact on ASEAN. *Transnational Corporations Review*, 2019, 11.4: 332-345.

BALDING, Christopher. Revisiting the United States Telecommunications Network Policy in a Post-Huawei World: Improving Economic Competitiveness, Addressing Security Weakness, and Building Alliances. *Addressing Security Weakness, and Building Alliances (June 7, 2021)*, 2021.

BHAGWATI, Jagdish N. *Free trade today*. Princeton University Press, 2021.

BOLT, Wilko; MAVROMATIS, Kostas; VAN WIJNBERGEN, Sweder. The Global Macroeconomics of a Trade War: The EAGLE model on the US-China trade conflict. 2019.

BOUCHER, Jean-Christophe; THIES, Cameron G. “I am a tariff man”: the power of populist foreign policy rhetoric under President Trump. *The Journal of Politics*, 2019, 81.2: 712-722.

BOWN, Chad P. The US–China trade war and Phase One agreement. *Journal of Policy Modeling*, 2021.

BOWN, Chad P. US-China trade war: The guns of August. *Trade and investment policy watch*, 2019.

BURGGRAF, Tobias; FENDEL, Ralf; HUYNH, Toan Luu Duc. Political news and stock prices: evidence from Trump’s trade war. *Applied Economics Letters*, 2020, 27.18: 1485-1488.

CAREY, Seamus. An examination of the RCEP agreement. *Guardian (Sydney)*, 2020, 1945: 4.

CARVALHO, Monique; AZEVEDO, André; MASSUQUETTI, Angélica. Emerging Countries and the Effects of the Trade War between US and China. *Economies*, 2019, 7.2: 45.

CIURIAK, Dan. A trade war fuelled by technology. *Opinion, January*, 2019, 11.

CIURIAK, Dan. The US-China trade war: Technological roots and WTO responses. *Global Solutions Journal*, 2019, 4: 130-135.

CNN [online]. Philippines renews key military agreement with the United States Chinese military threat is overstated., 31.7.2021 [cit. 2021-08-2]. Dostupné z: <https://edition.cnn.com/2021/07/30/asia/philippines-us-visiting-forces-agreement-intl-hnk-ml/index.html>.

CHONG, Terence Tai Leung; LI, Xiaoyang; YIP, Cornelia. The Impact of COVID-19 on ASEAN. *Economic and Political Studies*, 2021, 9.2: 166-185.

COOPERATION, Crisis-driven Regional. Diplomatic and Security Implications of the Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP). 2021.

ELMS, Deborah K. Getting RCEP across the Line. *World Trade Review*, 2021, 1-8.

EUROPEAN BANK [online]. Belt and Road Initiative (BRI)., 2021 [cit. 2021-07-18]. Dostupné z: <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html>.

EVANS, Olaniyi, et al. The effects of US-China trade war and Trumponomics. In: *Forum Scientiae Oeconomia*. Wydawnictwo Naukowe Akademii WSB, 2019. p. 47-55.

FATMA, Ayesha; BHARTI, Nalin. Perception vs. reality: understanding the US–China trade war. *Transnational Corporations Review*, 2019, 11.4: 270-278.

FUCHS, Richard, et al. Why the US–China trade war spells disaster for the Amazon. 2019.

GONG, Yuting, et al. Contagion risk between the shipping freight and stock markets: Evidence from the recent US-China trade war. *Transportation Research Part E: Logistics and Transportation Review*, 2020, 136: 101900.

GOSWAMI, Gour Gobinda; PANTHAMIT, Nisit. Does Political Risk Matter for China's Trade with ASEAN and MENA Countries? A Belt Road Initiative Perspective. *The Chinese Economy*, 2021, 1-20.

GROS, Daniel. This is not a trade war, it is a struggle for technological and geo-strategic dominance. In: *CESifo Forum*. München: ifo Institut–Leibniz-Institut für Wirtschaftsforschung an der Universität München, 2019. p. 21-26.

GULTOM, Donna. RCEP: The Opportunity for Indonesia and Steps of Its Implementation, An Insider's Perspective. 2020.

GUO, Meixin, et al. The day after tomorrow: Evaluating the burden of Trump's trade war. *Asian Economic Papers*, 2018, 17.1: 101-120.

GUO, Wei; CHEN, Zhongfei; ŠEVIĆ, Aleksandar. The political pressure from the US upon RMB exchange rate. *Journal of International Financial Markets, Institutions and Money*, 2021, 101293.

HA, Lam Thanh; PHUC, Nguyen Duc. The US-China Trade War: Impact on Vietnam. 2019.

HERIYANTO, Dodik Setiawan Nur; PUTRO, Yaries Mahardika. Challenges and opportunities of the establishment ASEAN open skies policy. *Padjadjaran Journal of Law*, 2019, 6.3: 466-488.

HOLMAN, Robert. *Ekonomie, 4. aktualizované vydání*. Nakladatelství CH Beck, 2005.

HSIEH, Wen-jen. Implications of the US–China Trade War for Taiwan. *Asian Economic Papers*, 2020, 19.1: 61-81.

CHEN, Anthony W.; CHEN, Jim; DONDETI, V. Reddy. The US-China trade war: dominance of trade or technology?. *Applied Economics Letters*, 2020, 27.11: 904-909.

CHIANG, Min-Hua. Taiwan's Economy in 2019: Reaping Benefits from the US–China Trade War. *East Asian Policy*, 2020, 12.01: 72-82.

CHIN-MING, L. I. N. RCEP, Decentralization, and Intellectual Property Rights: Indonesia's Conundrum in Regional Integration. *Nusantara: An International Journal of Humanities and Social Sciences*, 2021, 3.1: 49-82.

CHONG, Terence Tai Leung; LI, Xiaoyang. Understanding the China–US trade war: causes, economic impact, and the worst-case scenario. *Economic and Political Studies*, 2019, 7.2: 185-202.

ITAKURA, Ken. Evaluating the impact of the US–China trade war. *Asian Economic Policy Review*, 2020, 15.1: 77-93.

JEONG, Hyung-Gon; LEE, Boram; PEK, Jonghun. Factors Influencing ASEAN FDI and the Policy Implications. *KIEP Research Paper, World Economy Brief*, 2018, 18-21.

JIANG, Haiwei; YU, Miaojie. Understanding RCEP and CPTPP: from the perspective China's dual circulation economic strategy. *China Economic Journal*, 2021, 1-18.

KAPUSTINA, Larisa, et al. US-China trade war: Causes and outcomes. In: *SHS Web of Conferences*. EDP Sciences, 2020. p. 01012.

KASHYAP, Usha; BOTHRA, Neha. Sino-US trade and trade war. *Manag Econ Res J*, 2019, 5.2019: 10173.

KASSIM, Yang Razali. US-China Conflict: Will ASEAN Centrality Be Derailed?. 2019.

KAUSIKAN, Bilahari. Strategic Outlook for ASEAN. *Address to 7th ERIA Editors' Roundtable, Singapore*, 2018, 7.

KIM, Min-hyung. A real driver of US–China trade conflict: The Sino–US competition for global hegemony and its implications for the future. *International Trade, Politics and Development*, 2019.

KOMIAHA, Kateryna. THE US-CHINA RELATIONS DURING THE PRESIDENCY OF BARACK OBAMA. *Збірник наукових праць ЛОГОС*, 2020, 8-12.

KUMAGAI, Satoru, et al. Economic impacts of the US–China trade war on the Asian Economy: An applied analysis of IDE-GSM. *Journal of Asian Economic Integration*, 2019, 26316846211032296.

KWAN, Chi Hung. The China–US trade war: Deep-rooted causes, shifting focus and uncertain prospects. *Asian Economic Policy Review*, 2020, 15.1: 55-72.

- LAU, Lawrence J. The China–US trade war and future economic relations. *China and the World*, 2019, 2.02: 1950012.
- LESTER, Simon; ZHU, Huan. The US-China Trade War: Is There an End in Sight?. *Cato J.*, 2020, 40: 15.
- LI, Chunding; HE, Chuantian; LIN, Chuangwei. Economic impacts of the possible China–US trade war. *Emerging Markets Finance and Trade*, 2018, 54.7: 1557-1577.
- LI, Minghao; BALISTRERI, Edward J.; ZHANG, Wendong. The 2018 trade war: Data and nascent general equilibrium analysis. 2018.
- LI, Minghao; BALISTRERI, Edward J.; ZHANG, Wendong. The US–China trade war: Tariff data and general equilibrium analysis. *Journal of Asian Economics*, 2020, 69: 101216.
- LI, Mingjiang. The Belt and Road Initiative: geo-economics and Indo-Pacific security competition. *International Affairs*, 2020, 96.1: 169-187.
- LIANG, Wei; YANG, Ming. Urbanization, economic growth and environmental pollution: Evidence from China. *Sustainable Computing: Informatics and Systems*, 2019, 21: 1-9.
- LIU, Kerry. Chinese manufacturing in the shadow of the China–US trade war. *Economic Affairs*, 2018, 38.3: 307-324.
- LIU, Tao; WOO, Wing Thye. Understanding the US-China trade war. *China Economic Journal*, 2018, 11.3: 319-340.
- LUKIN, Alexander. The US–China trade war and China's strategic future. *Survival*, 2019, 61.1: 23-50.
- LUO, Sumei, et al. Can FDI and ODI two-way flows improve the quality of economic growth? Empirical Evidence from China. *Applied Economics*, 2021, 1-23.
- MA, Debin. Growth, institutions and knowledge: a review and reflection on the historiography of 18th–20th century China. *Australian Economic History Review*, 2004, 44.3: 259-277.

MAHADEVAN, Renuka; NUGROHO, Anda. Can the Regional Comprehensive Economic Partnership minimise the harm from the United States–China trade war?. *The World Economy*, 2019, 42.11: 3148-3167.

MDBC [online]. The ASEAN Vision 2020 agreed on a shared vision of ASEAN as a concert of Southeast Asian nations, outward looking, living in peace, stability, and prosperity. 2020 [cit. 2021-08-2]. Dostupné z: <https://www.mdbc.com.my/information/country-information/asean/>.

MEHBOOB, Danish. The Made in America tax plan is rewriting the TCJA. *International Tax Review*, 2021.

MIKHEEV, Vasily V.; LUKONIN, Sergei A. China–USA: Multiple Vector of Trade War. *Mirovaia ekonomika i mezhdunarodnye otnosheniia*, 2019, 63.5: 57-66.

MUHAMMAD, Andrew; JONES, Keithly G. The end of the trade war? Effects of tariff exclusions on US forest products in China. *Forest Policy and Economics*, 2021, 122: 102350.

MUNANDAR, Aris; SALAM, Annisa Nur; RIDHO, M. Taufik. The Impact of Comprehensive and Progressive Trans-Pacific Partnership Free Trade Agreement on Indonesian Economy. *Global Review of Islamic Economics and Business*, 2020, 8.1: 035-047.

NIDHIPRABHA, Bhanupong. Impacts of the US–China Trade War on ASEAN: Case of Thailand. *Asian Economic Papers*, 2019, 18.3: 166-188.

ONGAN, Serdar; GOCER, Ismet. The US-China trade war with increasing trade policy uncertainty. *Journal of Chinese Economic and Foreign Trade Studies*, 2020.

ÖZER, Ahu Coşkun. The effect of the US-China trade war on global trade. In: *International trade policies in the era of globalization*. IGI Global, 2020. p. 56-70.

PANGESTU, Mari. China–US trade War: an Indonesian perspective. *China Economic Journal*, 2019, 12.2: 208-230.

PATMAN, Robert G.; FERNER, Timothy G. Paul Kennedy's Conception of Great Power Rivalry and US-China Relations in the Obama Era. In: *The Changing East Asian Security Landscape*. Springer VS, Wiesbaden, 2018. p. 61-81.

PETRI, Peter A., et al. 2. The Economics of the CPTPP and RCEP: Asia Pacific Trade Agreements without the United States. In: *The Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership*. ISEAS Publishing, 2021. p. 12-29.

PETRI, Peter A., et al. *East Asia Decouples from the United States: Trade War, COVID-19, and East Asia's New Trade Blocs*. 2020.

PETRI, Peter A.; PLUMMER, Michael G. Trade War, RCEP and CPTPP: Will East Asia Decouple from the United States?. *RCEP and CPTPP: Will East Asia Decouple from the United States*, 2020.

PIESSE, Mervyn. The US-China trade relationship during the Biden Administration. 2021.

PIIE [online]. Trump's Trade War Timeline: An Up-to-Date Guide 27.5.2021 [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <https://www.piie.com/blogs/trade-investment-policy-watch/trump-trade-war-china-date-guide>.

QIN, Julia Ya. Forced technology transfer and the US–China trade war: Implications for international economic law. *Journal of International Economic Law*, 2019, 22.4: 743-762.

RAGHAVAN, Mala; DEVADASON, Evelyn S. How resilient Is ASEAN-5 to trade shocks? A comparison of regional and global shocks. *Global Journal of Emerging Market Economies*, 2020, 12.1: 93-115.

REUTERS, [online]. U.S.-China trade war has cost up to 245,000 U.S. jobs: business group study 14.1.2021 [cit. 2021-07-19]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-usa-trade-china-jobs-idUSKBN29J2O9>.

SETIAWAN, Budi. Does US-China trade war matter on asean stock market: Event-study approach. *Sriwijaya International Journal Of Dynamic Economics And Business*, 2020, 4.3: 161-174.

SHI, Yujie; WANG, Liming; KE, Jian. Does the US-China trade war affect co-movements between US and Chinese stock markets?. *Research in International Business and Finance*, 2021, 58: 101477.

SINGH, Gunjan. China-US Trade War: An Overview. *Manag Econ Res J*, 2019, 5.2019: 10805.

STANGARONE, Troy. Rather Than COVID-19, is the US-China Trade War the Real Threat to Global Supply Chains?. *East Asian Policy*, 2020, 12.03: 5-18.

STEINBOCK, Dan. US-China trade war and its global impacts. *China Quarterly of International Strategic Studies*, 2018, 4.04: 515-542.

SWENSON, Deborah L.; WOO, Wing Thye. The politics and economics of the US-China trade war. *Asian Economic Papers*, 2019, 18.3: 1-28.

TEIMOURI, Kamran Jafarpour Ghaleh; RAEISSADAT, Seyed Mohammad Taghi. Impact of the United States and China trade war on growth in Asean countries. *International Journal of Research-Granthaalayah*, 2019, 7.3: 64-78.

THE AUSTRALIAN [online]. Chinese military threat is overstated., 9.7.2021 [cit. 2021-07-15]. Dostupné z: <https://www.theaustralian.com.au/commentary/chinese-military-threat-is-overstated/news-story/93b69ed912992e9996d204fba2bc7893>.

THE WORLD BANK [online]. World Bank Open Data. 2021 [cit. 2021-07-31]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org>.

TOWNSHEND, Ashley. America first: US Asia policy under President Trump. *Sydney: University of Sydney United States Studies Centre*, 2017.

TRAN, Hiep Xuan, et al. China-ASEAN Trade Relations: A Study of Determinants and Potentials. *The Journal of Asian Finance, Economics, and Business*, 2020, 7.9: 209-217.

VLADOS, Charis. The dynamics of the current global restructuring and contemporary framework of the US–China trade war. *Global Journal of Emerging Market Economies*, 2020, 12.1: 4-23.

VU, Khuong. ASEAN economic prospects amid emerging turbulence: Development challenges and implications for reform. *Washington: Brookings Institution*, 2020.

WAN, Junmin. US-China trade war: Speculative saving perspective. *The Chinese Economy*, 2020, 54.2: 107-123.

WAUGH, Michael E. *The consumption response to trade shocks: Evidence from the US-China trade war*. National Bureau of Economic Research, 2019.

WEI, Li. Towards economic decoupling? Mapping Chinese discourse on the China–US trade war. *The Chinese Journal of International Politics*, 2019, 12.4: 519-556.

YEAN THAM, Siew; YI, Andrew Kam Jia; ANN, Tee Beng. US–China trade war: Potential trade and investment spillovers into Malaysia. *Asian Economic Papers*, 2019, 18.3: 117-135.

YU, Miaojie. Introduction to the special issue on understanding the current China-US 'Trade War'. 2019.

ZHANG, Yongjin. 'Barbarising' China in American trade war discourse: the assault on Huawei. *Third World Quarterly*, 2021, 1-19.

ZHANG, Yuhan. The US–China Trade War. *Indian Journal of Asian Affairs*, 2018, 31.1/2: 53-74.

Seznam obrázků a tabulek

Seznam obrázků

Obr. 1 Mapa členských států ASEAN.....	23
Obr. 2 Obchodní bilance zboží podle ASEAN partnerů mezi lety 2010-2019.....	48
Obr. 3 Deset nejvíce exportovaných položek zboží z ASEAN do Číny za rok 2018-2019	48
Obr. 4 Deset nejvíce importovaných položek zboží z ASEAN do Číny za rok 2018-2019	49
Obr. 5 Deset nejvíce exportovaných položek zboží do ASEAN z USA za rok 2018-2019	49
Obr. 6 Deset nejvíce importovaných položek zboží z ASEAN do USA za rok 2018-2019	50
Obr. 7 Přímé zahraniční investice do ASEAN z Číny podle odvětví v letech 2012-2019	50
Obr. 8 Přímé zahraniční investice do ASEAN z USA podle odvětví v letech 2012-2019	51

Seznam tabulek

Tab. 1 Export zboží z Thajska.....	35
Tab. 2 Import zboží do Thajska.....	35
Tab. 3 Export zboží ze Singapuru.....	37
Tab. 4 Import zboží do Singapuru.....	37
Tab. 5 Export zboží z Malajsie	38
Tab. 6 Import zboží do Malajsie	38
Tab. 7 Export zboží z Indonésie.....	39

Tab. 8 Import zboží do Indonésie.....	40
Tab. 9 Export zboží z Filipín.....	41
Tab. 10 Import zboží do Filipín.....	41
Tab. 11 Export zboží z Vietnamu	43
Tab. 12 Import zboží do Vietnamu	44

Seznam příloh

Příloha 1 Časová osa	78

Příloha 1 Časová osa

Tato časová osa vyznačuje pro pochopení konfliktu ty nejdůležitější události v americko-čínské obchodní válce od roku 2017 do konce července 2021. Záležitosti týkající se Spojených států amerických jsou uvedeny vlevo, záležitosti týkající se Čínské lidové republiky jsou uvedeny vpravo, a společné záležitosti a události jsou zařazeny doprostřed.

Současnost srpen 2021

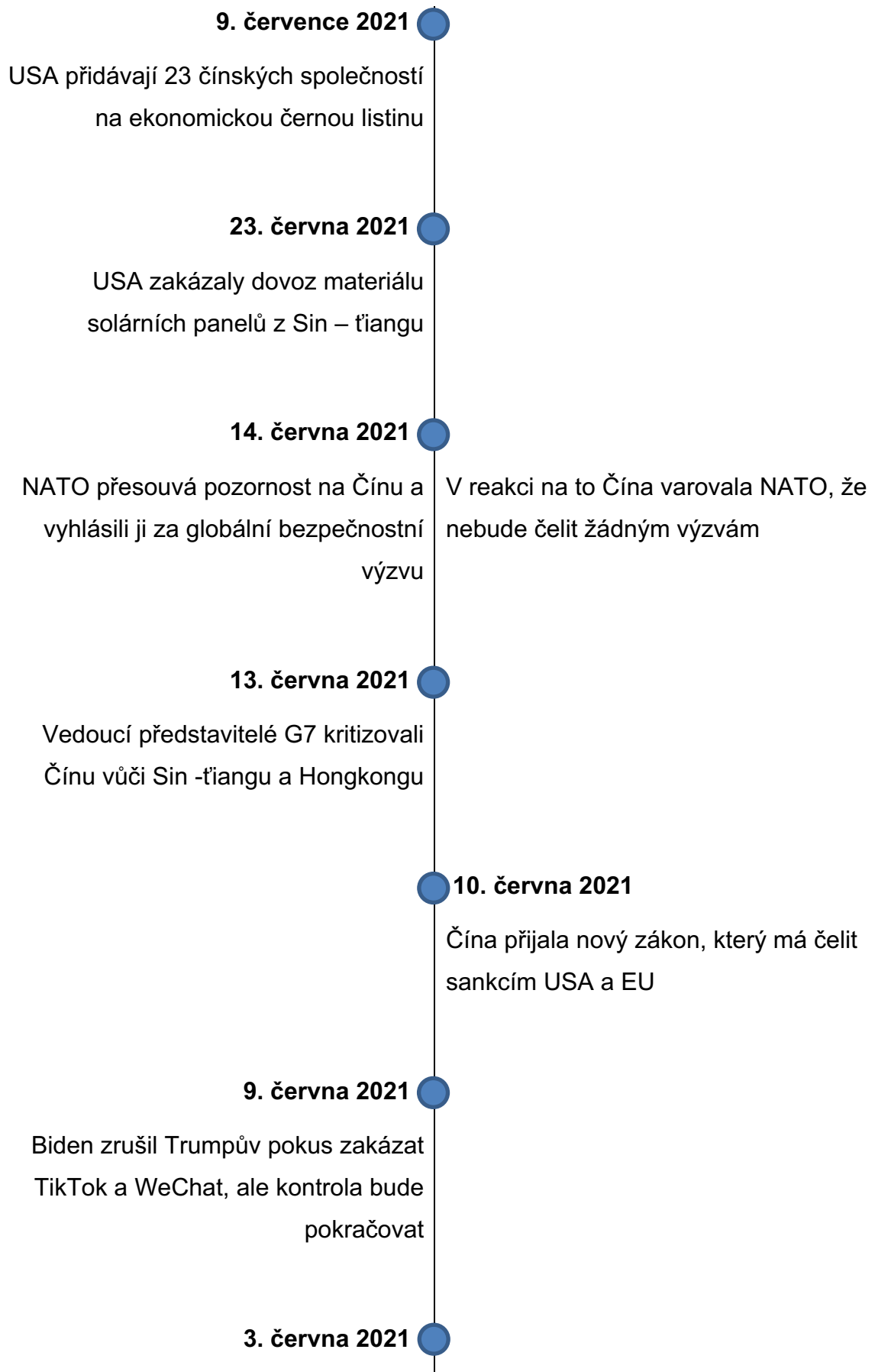
Spojené státy americké

Čínská lidová republika

23. července 2021

Čína uvalila sankce na sedm amerických občanů a subjektů

Jsou nimi bývalý ministr obchodu Wilbur Ross. Dalšími osobami ovlivněnými vzájemnými protisankcemi jsou současní nebo bývalí šéfové řady amerických organizací. Jde o šéfy Výkonné komise Kongresu pro Čínu, Americko-čínské revizní komise pro ekonomiku a bezpečnost, Národního demokratického institutu pro mezinárodní záležitosti, Mezinárodní republikánský institut, nevládní organizace Human Rights Watch a hongkongská rada pro demokracii se sídlem ve Washingtonu

Biden rozšiřuje zákaz amerických investic do čínských firem z dob Trumpovy administrativy

26. května 2021

Čína, USA uspořádaly první obchodní rozhovor od nástupu Bidena do funkce

16. dubna 2021

USA a Japonsko se zavázaly posílit alianci proti vzestupu Číny

USA a Čína oznámily společné prohlášení o řešení klimatické krize

8. dubna 2021

Americké ministerstvo obchodu přidalo do svého seznamu entit dalších sedm čínských technologických společností
Americkým společnostem je zakázáno obchodovat se společnostmi uvedenými na seznamu subjektů, aniž by nejprve získali americkou vládní licenci

22. března 2021

EU, USA, Velká Británie a Kanada sankcionují Čínu za údajný problém lidských práv v Sin-ťiang

10. března 2021

USTR prodlužuje celní výjimky na
přibližně 99 kategorií zdravotnických
produktů z Číny do 30. září 2021, kvůli
pomoci v boji proti COVID-19

10. února 2021

Prezident Si Ťin-pching a Joe Biden prolomili ledy telefonátem

20. ledna 2021

První den tzv. Biden éry
Joe Biden složil přísahu
jako 46. americký prezident

7. ledna 2021

Americký kongres oficiálně potvrdil
volební výsledky a výhru
demokratického kandidáta na
prezidenta Spojených států
amerických, spolu s viceprezidentkou
Kamalou Harris

7. listopadu 2020

Většina amerických i světových médií
předpokládá, že americké
prezidentské volby vyhraje Joe Biden

3. – 4. listopadu 2020

Volební dny do unkyce příštího amerického prezidenta

11. srpna 2020

Hongkongský export do USA bude označen jako „Made in China“

Americká celní a hraniční ochrana vydala oznámení požadující, aby u zboží vyrobeného v Hongkongu a vyvážené do USA bylo po 25. září 2020 označeno jako Made in China

8. května 2020

Čína-USA telefonicky znovu potvrdily své závazky týkající se první fáze obchodní dohody

Obě strany sdílely aktualizace týkající se COVID-19 a přemýšlely o osvědčených postupech, které zaváděly, aby poskytly podporu svým ekonomikám

15. ledna 2020

USA a Čína podepsaly obchodní **Phase One Deal**

13. ledna 2020

USA oficiálně zrušily štítek čínského měnového manipulátora

13. prosince 2019

USA a Čína souhlasí s **Phase One Deal** těsně před dalším zvýšením cel

7. – 8. listopadu 2019

USA a Čína se v zásadě dohodly na postupném projednávání vzájemného snižování cel na zboží druhé strany

1. listopadu 2019

Čína vítězí ve věci WTO a je schopna sankcionovat americký dovoz v hodnotě 3,6 miliardy USD

10. října 2019

USA oznamují dohodu

Phase One Deal

13. září 2019

Čína osvobozuje různé zemědělské produkty od dodatečných cel

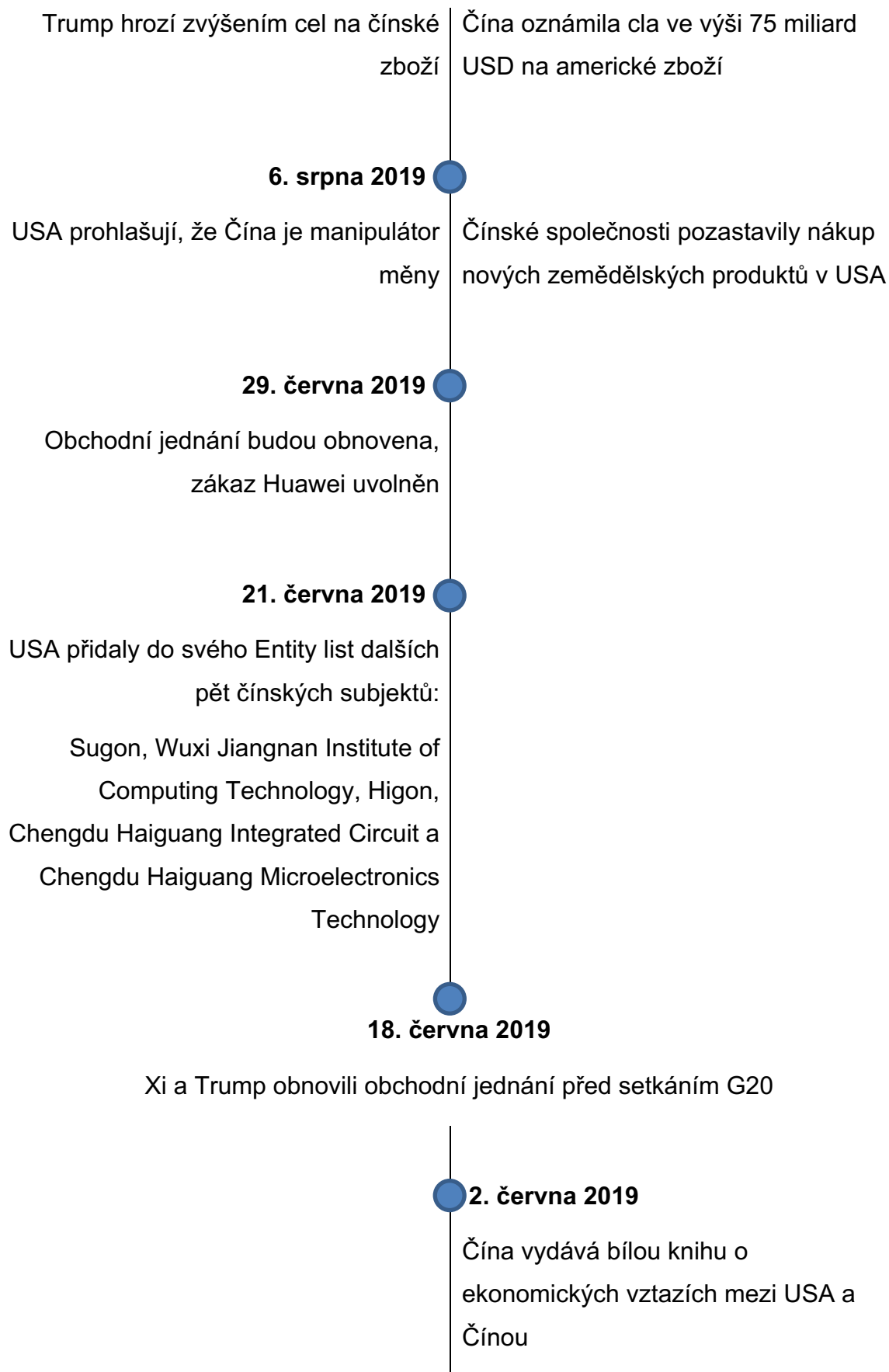
5. září 2019 2019

Čína a USA se dohodly na 13. kole obchodních rozhovorů

2. září 2019

Čína podala proti USA celní žalobu u WTO

23. srpna 2019

Bílá kniha odsuzuje jednostranná a ochranářská opatření USA, kritizuje její ustupování čínsko-americkým obchodním rozhovorům a ukazuje postoj Číny k obchodním konzultacím a hledání rozumných řešení

1. června 2019

Čína zvyšuje cla na produkty v hodnotě 60 miliard USD

Čína zahájila oficiální vyšetřování americké přepravní společnosti FedEx za přesměrování balíků z Japonska směřujících do Číny do USA

31. května 2019

Čína vytváří svůj vlastní seznam Nespolehlivých entit

16. května 2019

USA zařadily Huawei na svůj Entity list a zakázaly mu nákup od amerických společností

13. května 2019

Čína oznamuje zvýšení cel na americké výrobky

10. května 2019

USA zvyšují cla z 10 % na 25 %

5. května 2019

Trump pohrozil zvýšením cel na Čínu

10. dubna 2019

USA a Čína se dohodly na zřízení úřadů pro vymáhání obchodních dohod

3. – 5. dubna 2019

USA a Čína vedou obchodní jednání ve Washingtonu

31. března 2019

Čína prodlužuje pozastavení dalších cel na americká auta a autodíly

11. – 15. února 2019

USA a Čína vedou obchodní jednání v Pekingu

1. ledna 2019

USA a Čína vedou dvoudenní obchodní jednání ve Washingtonu DC

7. – 9. ledna 2019

USA a Čína se zapojily do třídných obchodních jednání v Pekingu

14. prosince 2018

Čína dočasně sníží cla na americká auta; pokračuje v nákupu vývozu sóji z USA

2. prosince 2018

USA a Čína se dohodly na dočasném příměří

19. listopadu 2018

USA zveřejňují seznam navrhovaných kontrol vývozu nově se objevujících technologií

9. listopadu 2018

USA a Čína obnovují obchodní jednání

5. října 2018

Představitelé USA a Číny obnovili kontakt

24. září 2018

USA a Čína zavádějí třetí kolo celních sazeb USA

23. srpna 2018

USA a Čína zavedly druhé kolo cel 25% clo na 279 zboží pocházejících z Číny (v hodnotě 16 miliard USD)
Mezi cílové zboží patří: polovodiče, chemikálie, plasty, motocykly a elektrické skútry

Čína zavádí odvetná 25% cla na 333 zboží pocházejících z USA (v hodnotě 16 miliard USD), včetně komodit, jako jsou: uhlí, měděný šrot, palivo, autobusy a zdravotnická zařízení
Čína podává druhou stížnost WTO na cla Spojených států podle článku 301 na čínské zboží vydaná 23. srpna v seznamu 2 (25% cla na 16 miliard USD)

22. - 23. srpna 2018

Dialog USA a Číny

Zástupci USA a Číny na střední úrovni se setkávají poprvé od začátku obchodní války. Americký ministr financí David Malpass a náměstek čínského obchodu Wang Shouwen se setkali ve Washingtonu DC, aby diskutovali o způsobech, jak vyřešit prohlubující se obchodní konflikt a eskalaci cel. Diskuze končí bez zásadních průlomů

14. srpna 2018

Čína podá vůči USA žalobu u WTO
Čínské ministerstvo obchodu oznámilo, že u WTO byla podána formální žaloba na USA kvůli jejím clům na solární panely a tvrdí, že americká cla poškodila čínské obchodní zájmy

7. srpna 2018

Dokončeno a uvolněno druhé kolo tarifů v USA
USA vydávají revidovanou verzi cel na konečném seznamu dovozů z Číny v hodnotě 16 miliard USD.

Seznam 2, který vstoupí v platnost 23. srpna, oznamuje, že na dovoz v hodnotě 16 miliard USD se nyní bude vztahovat 2 5% clo, nikoli dříve oznámených 10 %. Bylo odstraněno pět z 284 položek v původním seznamu zveřejněném 15. června, mezi něž patří kyselina alginová, štípací stroje, kontejnery, plovoucí doky a mikrotomy (dohromady v roce 2017 dohromady 400 milionů USD)

Čínské ministerstvo obchodu oznámilo reciproční 25% dodatečné clo na 16 miliard USD amerického exportu do Číny, platné 23. srpna 2018

3. srpna 2018

Čína vyhlašuje druhé kolo cel na americké výrobky

V reakci na potenciální americká cla na produkty v hodnotě 200 miliard USD oznámená 1. srpna 2018 (Seznam 3) čínské ministerstvo obchodu navrhuje řadu dalších cel na 5 207 produktů pocházejících z USA (v hodnotě 60 miliard USD), a to jsou:

- 25 % na 2 493 produktech (zemědělské produkty, potraviny,

potraviny, textil a výrobky,
chemikálie, kovové výrobky, stroje);

- 20 % na 1 078 produktů (potraviny, lepenka, chemická umělecká díla);
- 10 % na 974 produktech (zemědělské produkty, chemikálie, sklo); a
- 5 % na 662 produktech (chemikálie, stroje, zdravotnické vybavení)

2. srpna 2018

Revize amerických tarifů (200 miliard USD)

USTR na pokyn Trumpa uvažuje o 25% tarifu namísto 10% na seznamu 3, který byl původně vyhlášen 10. července 2018. Seznam cílí na zboží v hodnotě přibližně 200 miliard USD a zahrnuje kategorie jako spotřební výrobky, chemické a stavební materiály, textil, nářadí, potravinářské a zemědělské produkty, komerční elektronická zařízení a části vozidel/automobilů

10. července 2018

USA vydávají druhý seznam sazeb USA

USTR vydává Seznam 3 pro více než 6000 komodit pocházejících z Číny (v hodnotě 200 miliard USD), na které se bude vztahovat 10% clo

1. den Americko-čínské obchodní války

6. července 2018

USA zavádějí první cla specifická pro Čínu USA

Americká celní ochrana a ochrana hranic (CBP) začíná vybírat 25% clo na 818 dovážených čínských produktů (Seznam 1) v hodnotě 34 miliard USD, čímž vstupuje v platnost první kolo cel, které bylo revidováno a oznámeno 15. června 2018.

Mezitím probíhá přezkoumání druhého kola cel diskutovaných v Seznamu 2, které navrhuje zavedení 25% cla na 284 čínských produktů (v hodnotě 16 miliard USD)

Mezi komodity, na které se toto kolo sazeb zaměřuje, patří: železné nebo ocelové výrobky, elektrické stroje, železniční výrobky, nástroje a přístroje

Čína přijímá odvetná opatření uvalením 25% cla na 545 zboží pocházejícího z USA (v hodnotě 34 miliard USD), včetně zemědělských produktů, automobilů a vodních produktů.

Události vedoucí k obchodní válce mezi USA a Čínou níže

16. června 2018

Čína reviduje svůj původní seznam (z 16. dubna 2018) cel (25 % na 106 produktů), aby nyní zahrnoval 25% clo na 545 produktů (v hodnotě 34 miliard USD)

Tento tarif nabude účinnosti 6. července 2018. Čína také navrhuje druhé kolo 25% cel na dalších 114 produktů (v hodnotě 16 miliard USD)

15. června 2018

Počáteční seznam (ze 3. dubna 2018) produktů redukován a finalizován
Seznam 1 nyní implementuje 25% tarif na snížených 818 produktů (z 1 334) a má vstoupit v platnost 6. červencem 2018

7. června 2018

USA a ZTE se dohodly na dohodě, která ZTE umožní obnovit podnikání

4.-5. června 2018

V Pekingu se konaly dva dny obchodních jednání mezi USA a Čínou

29. května 2018

USA obnovují tarifní plány po krátkém příměří

20. května 2018

USA a Čína se dohodly na pozastavení obchodní války poté, co Čína údajně

souhlasila s nákupem dalšího zboží z USA

18. května 2018

Čínské ministerstvo obchodu oznámilo, že při jednáních zastaví cla na americký čirok

17. dubna 2018

Čína oznamuje antidumpingová cla ve výši 178,6 % na dovoz čiroku z USA

16. dubna 2018

Americké ministerstvo obchodu dospělo k závěru, že čínská telekomunikační společnost ZTE porušila americké sankce
Americkým společnostem je zakázán obchod se ZTE na sedm let

4. dubna 2018

Čína reaguje na původní seznam USTR a navrhuje 25% cla na 106 produktů (v hodnotě 50 miliard USD) na zboží jako sója, automobily, chemikálie

3. dubna 2018

USTR vydává počáteční seznam 1334 navrhovaných produktů (v hodnotě 50

miliard USD) s potenciálním 25%
tarifem

2. dubna 2018

Čína zavádí cla (v rozmezí 15–25 %) na 128 produktů (v hodnotě 3 miliardy USD) včetně ovoce, vína, bezešvých ocelových trubek, vepřového masa a recyklovaného hliníku jako odplatu za americká cla na ocel a hliník

23. března 2018

USA uvalují 25% clo na veškerý dovoz oceli (kromě Argentiny, Austrálie, Brazílie a Jižní Koreje) a 10% clo na veškerý dovoz hliníku (kromě Argentiny a Austrálie)

22. března 2018 .

Trump podepisuje memorandum o následujících aktech:

- Podat žalobu WTO proti Číně za jejich diskriminační licenční postupy
- Omezit investice v klíčových technologických odvětvích
- Zavést cla na čínské produkty (jako je letecký průmysl, informační komunikační technologie a stroje)

7. února 2018

USA zavádějí **globální ochranná cla**

Zavádějí uvalení 30% cla na veškerý dovoz solárních panelů, kromě dovozu z Kanady (v hodnotě 8,5 miliardy USD) a 20% cla na dovoz praček (v hodnotě 1,8 miliardy USD)

8. – 10. listopadu 2017

Trump uskutečnil státní návštěvu v Číně, kde byly vzájemné vztahy považovány za vřelé

18. srpna 2017

USTR zahajuje vyšetřování určitých aktů, zásad a postupů čínské vlády týkajících se přenosu technologií, duševního vlastnictví a inovací

22. května 2017

USA a Čína se dohodly na obchodní dohodě, která by americkým firmám poskytla lepší přístup na čínské zemědělství, energetiku a finanční trhy, zatímco Čína získá přístup k prodeji vařené drůbeže do USA

28. dubna 2017

USTR je oprávněna vyšetřovat, zda dovoz oceli/hliníku nepředstavuje hrozbu pro národní bezpečnost

20. ledna 2017

Nový americký prezident Donald
Trump jmenován do funkce

14. března 2013

Nový čínský prezident Si Ťin-pching
jmenován do funkce

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Bc. Laura Porubcová, BBA		
STUDIJNÍ PROGRAM/OBOR/SPECIALIZACE	Specializace Mezinárodní Marketing		
NÁZEV PRÁCE	Americko-čínská obchodní válka a její význam pro mezinárodní obchod		
VEDOUCÍ PRÁCE	Mgr. Emil Velinov, Ph.D.		
KATEDRA	KMM - Katedra marketingu a managementu	ROK ODEVZDÁNÍ	2021
POČET STRAN	100		
POČET OBRÁZKŮ	8		
POČET TABULEK	12		
POČET PŘÍLOH	1		
STRUČNÝ POPIS	Závěrečná práce se zabývá ekonomickými aspekty americko-čínské obchodní války, a její vliv na mezinárodní obchod v ASEAN státech. Obchodní válka začala během administrativy prezidenta Donalda Trumpa ve snaze ochránit domácí trh vůči nekalým obchodním praktikám ze strany Číny. Aktuální vyjednávací proces byl pozastaven z důvodu pandemie COVID-19 a očekává se, že Čína ani Spojené státy americké nebudou moci dostát svým závazkům, které		

	podepsaly v obchodní dohodě Phase One Deal v prosinci 2020 o vzájemném obchodě. V závěrečné práci jsou přezkoumávány dopady obchodní války na ASEAN státy a zároveň na obchodní vztahy mezi ASEAN a Spojenými státy, a vztahy mezi ASEAN a Čínou. Ve výstupech práce je také zmíněna predikce do následujících let. Po přezkoumání celého konfliktu na základě provedeného výzkumu ze získaných sekundárních dat vyplývá, že obchodní válka má poměrně negativní dopady na ASEAN země. V závěru jsou doporučena opatření, která by mohla zmírnit konfliktu mezi těmito dvěma ekonomickými velmocemi.
KLÍČOVÁ SLOVA	ASEAN Spojené státy americké Čína Obchodní válka RCEP Dohoda o volném obchodu Nová Hedvábná stezka Partnerství Free trade Světová obchodní organizace Donald Trump America First Cla Přímé zahraniční investice

ANNOTATION

AUTHOR	Bc. Laura Porubcová, BBA		
FIELD	Specialization International Marketing		
THESIS TITLE	The American-Chinese trade war and its importance for international trade		
SUPERVISOR	Mgr. Emil Velinov, Ph.D.		
DEPARTMENT	KMM - Department of Marketing and Management	YEAR	2021
NUMBER OF PAGES	100		
NUMBER OF PICTURES	8		
NUMBER OF TABLES	12		
NUMBER OF APPENDICES	1		
SUMMARY	The thesis deals with the economic aspects of the US-Chinese trade war, and its impact on international trade in ASEAN countries. The trade war began during the administration of President Donald Trump in an effort to protect the domestic market from unfair trade practices by China. The current negotiation process has been suspended due to the COVID-19 pandemic, and neither China nor the United States is expected to be able to meet their commitments signed in the December 2020 Phase One Deal. The final work		

	examines the effects of the trade war on ASEAN states and at the same time on trade relations between ASEAN and the United States, and relations between ASEAN and China. The outputs of the work also mention the prediction for the following years. After reviewing the entire conflict on the basis of research conducted on secondary data, it appears that the trade war has relatively negative effects on ASEAN countries. At the end of the work are recommended measures that could alleviate the conflict between the two economic powers.
KEY WORDS	ASEAN United States of America China Trade war RCEP Free Trade Agreement Belt and Road Initiative Partnership Free trade World Trade Organization Donald Trump America First Customs tax Tariffs Foreign direct investment